

A VAURUANA BUK URE RA UMANA KING

Akasia i mat

1 ¹Ma ba Akab i ga tar mat, Moab i ga tut na varpian ure Israel. ²Ma Akasia i ga bura ba kan ra mata na kalangar ta kana bagialar arama liu ta ra kubana aro Samaria, ma i ga mait; ma i ga tulue ta umana tultul, ma i ga biti ta diat: Avat a vana ma avat a matoto tai Baal-Sebub ra god kai Ekron ba ina langalanga mulai kan go ra minait. ³Ma ra angelo kai ra Luluai i ga biti tai Elia ra te Tisbe: Una tut, ma una barat ra umana tultul kai ra king Samaria, ma una biti ta diat: Dave, pa ta God i ki Israel pi ava vana pi avat a matoto tai Baal-Sebub ra god kai Ekron? ⁴Ra tinata kai ra Luluai i dari: Pa una tut mulai kan kaum vava nina u ki tana, a dovotina una mat. Ma damana Elia i ga vana.

⁵Ma ra umana tultul dia ga lilikun pire ra king, ma i ga biti ta diat: Ta ra ava vang ava lilikun? ⁶Ma dia ga biti tana: Tika na tutana i barat avet, ma i biti ta vevet: Avat a vana, avat a lilikun tadav ra king nina i tulue avat, ma avat a biti tana: Ra Luluai i biti dari: Dave, pa ta God vang i ki Israel ba u vartuluai upi da matoto tai Baal-Sebub ra god kai Ekron? Damana pa una tut kan kaum vava nina u va tana, a dovotina una mat. ⁷Ma i ga biti ta diat: A mangana tutana ava nam nina i barat avat, ma i varvai dari? ⁸Ma dia ga biti tana: I mong ma ra mal ivivuna, ma i vi pit ma ra pal a vavaguai ta ra livuana. Ma i ga biti: Elia iat, ra tutana Tisbe.

⁹Ma ra king i ga tulue tika na luluai ma kana ilima na vinun na tutana upi ia. Elia i ga ki ta ra ul a buana, ma ra luluai i ga vana tadav ia, ma i ga biti tana: Ea, u ra tutana kai God, ra king i biti ba una vana ur. ¹⁰Ma Elia i ga biti tai ra luluai: Ona iau a tutana kai God, boina ba ra iap na vana ba marama ra bakut ma na vaimur avat ma kaum ilima na vinun na tutana. Ma ra iap i ga vana ba marama ra bakut, ma i ga vaimur diat ma kana ilima na vinun na tutana. ¹¹Ma ra king i ga tulue mule ta enana luluai ma kana ilima na vinun na tutana. Ma i ga tata ma i ga biti tana: Ea, u ra tutana kai God, ra king i tar biti ba una vana ur lulut. ¹²Ma Elia

i ga biti ta diat: Ona iau a tutana kai God, boina ba ra iap na vana ba marama ra bakut ma na vaimur avat ma kaum ilima na vinun na tutana. Ma ra iap kai God i ga vana ba marama ra bakut, ma i ga vaimur diat ma kana ilima na vinun na tutana. ¹³Ma ra vautuluna pakana i ga tulue ta ra tika na luluai ma kana ilima na vinun na tutana. Ma ra vautuluna luluai i ga pot, ma i ga bura timtibum ta ra luaina mata i Elia, ma i ga kail tadav ia, ma i ga biti: Ea, u ra tutana kai God, iau lul u ba kaugu nilaun ma ra nilaun kai go kaum ilima na vinun na tultul diat a ngatngat ta ra luaina matam. ¹⁴A iap marama ra bakut i tar vana ba, ma i tar vaimur nam ra ura luluai ma kadir ililima na vinun na tutana nina dia tar pot lua ta vevet; boina ba kaugu nilaun na ngatngat ta ra luaina matam. ¹⁵Ma ra angelo kai ra Luluai i ga biti tai Elia: Una vana ur varurung me, koko una burutue. Ma i ga tut, ma dir ga varagur me tadav ra king. ¹⁶Ma i ga biti tana: A Luluai i biti dari: Tago u tar tulue ta umana tultul upi diat a matoto tai Baal-Sebub ra god kai Ekron, (dave pa ta God i ki Israel vang upi da matoto ure kana tinata?) damana pa una tut mulai kan kaum vava nina u va tana, a dovotina una mat.

¹⁷Ma i ga mat da ra tinata kai ra Luluai nina Elia i ga tatike. Ma Ioram turana i ga kia vue ta ra kini na king tago pa ta natuna. I ga tur pa ia pi na king ta ra vauruana kilala kai Ieoram natu i leosapat ra king Iuda. ¹⁸Ma ra umana enana magit nina Akasia i ga pait ia, pa di ga tumu diat vang ta ra buk na tutumu vakai ure ra umana king Israel?

God i kap vue Elia urama ra bala na bakut

2 ¹Ma ba i ga ot ra bung nina ba God na kap vue Elia urama ra bala na bakut ta ra kalivuvur, Elia dir ga varagur ma Elisa maro Gilgal. ²Ma Elia i ga biti tai Elisa: Una ngo pit ati, iau lul u, tago ra Luluai i ga tulue iau uro iat Betel. Ma Elisa i ga biti: Da ra Luluai i laun, ma da u iat u laun, pa ina vana kan u. Ma dir ga vana uro Betel. ³Ma diat ta ra kikil na propet aro Betel dia ga pot tadav Elisa, ma dia ga biti tana: Pa u nunure laka ba ra Luluai na tak vue kaum luluai ta go ra bung? Ma i ga biti: Iau nunure, avat a ki mut uka. ⁴Ma Elia i ga biti tana: Elisa, iau lul u ba una ngo pit ati, tago ra Luluai i ga tulue iau uro iat Ieriko. Ma i ga biti: Da ra Luluai i laun, ma da u iat u laun, pa ina vana kan u. Ma dir ga vanavana uro Ieriko. ⁵Ma diat ta ra kikil na propet aro Ieriko dia ga pot tadav Elisa, ma dia ga biti tana: Pa u nunure laka ba ra Luluai na tak vue kaum luluai ta go ra bung? Ma i ga biti: Iau nunure, avat a ki mut uka. ⁶Ma Elia i ga biti tana: Una ngo pit ati, iau lul u, tago ra Luluai i ga tulue iau uro iat Iordan. Ma i ga biti: Da ra Luluai i laun, ma da u iat u laun, pa ina vana kan u. Ma dir ga vanavana ka boko.

⁷Ma ra ilima na vinun na tutana ta nam ra kikil na propet dia ga vana ma dia ga tur aro vailik a ik kan dir; ma dir iat dir ga tur ta ra papar a Iordan.

⁸Ma Elia i ga ele vue kana olovoi, ma i ga pin ia, ma i ga kita varbaiane ra tava me, ma dir ga bolo ta ra pia i ge. ⁹Ma ba dir ga tar bolo, Elia i ga biti tai Elisa: Ba pa da tak vakari vue boko iau kan u, una lul upi nam ba ina pait ia ure u. Ma Elisa i ga biti: Iau lul u ba ina vaura kakalai ta ra dekdekim. ¹⁰Ma i ga biti: U tar lul ra mamat na magit; ia kaka, gala una bobo iau ba di tak vakari vue iau kan u, na damana; gala pata, pa na damana. ¹¹Ba dir ga vanavana ma dir ga pirpir, tika na kiki na vinavana i birao ma ra umana os dia birao i ga varbaiane dir, ma Elia i ga tutua urama ra bala na bakut ta ra kalivuvur. ¹²Ma Elisa i ga bobo, ma i ga oraoro: Tamagu, tamagu, a kiki na vinavana kai Israel ma diat dia kure ra umana os tana! Ma pa i ga gire mule; ma i ga tak pa kana umana mal, ma i ga rada varbaiane diat.

Elisa i kia vue Elia

¹³I ga tak pa ra olovoi kai Elia nina i ga bura kan ia, ma i ga lilikun ma i ga tur ta ra papar a Jordan. ¹⁴Ma i ga kita ra tava ma ra olovoi nina i ga bura kan Elia, ma i ga biti: Akave ra Luluai ra God kai Elia? Ma ba i ga tar kita ra tava, ra tava i ga vana varbai, ma Elisa i ga bolo. ¹⁵Ma ba diat ta ra kikil na propet maro Ieriko dia ga gire maro vailik a ik, dia ga biti: Ra dekdek i Elia i ki taun Elisa. Ma dia ga vana upi diat a barat ia, ma dia ga bura timtimum ta ra luaina matana. ¹⁶Ma dia ga biti tana: A ilima na vinun na dekdek na tutana dia ki pire vevet; boina ba diat a vana, ma diat a tikan upi kaum luluai; kan bar ra Tulungea i ra Luluai i tar puak ia urama, ma i tar vue vaba ia taun tika na luana, ba tai ta male. Ma i ga biti: Koko da tulue diat. ¹⁷Ma dia ga vovo pa ia tuk i ga vavirvir, ma i ga biti: Io, avat a tulue diat. Ma dia ga tulue ra ilima na vinun na tutana, ma dia ga tikatikan pa ra utul a bung, ma pa dia ga tikan tadav ia. ¹⁸Ma dia ga lilikun pirana ba i ga ki boko aro Ieriko; ma i ga biti ta diat: Pa iau ga ve laka avat ba koko avat a vana?

¹⁹Ma ra tarai ta ra pia na pal dia ga biti tai Elisa: Gire, ra pakana di ga page go ra pia na pal tana i boina, da kaugu luluai i nunure; ia kaka ra tava i kaina, ma ra pia pa i vuai bulu. ²⁰Ma i ga biti: Avat a kap ta kalamana la piragu, ma avat a vung ta solt tana. Ma dia ga kap ia pirana. ²¹Ma i ga irop, ma i ga vana tar ta ra mata na tava, ma i ga vue imire ra solt tana, ma i ga biti: A Luluai i biti dari: Iau tar vaboina go ra tava; pa ta minat mulai na vana rikai tana, ma ra vuai ra pia pa na molo mulai. ²²Ma ra tava i ga ti boina tuk gori da ra tinata kai Elisa.

²³Ma i ga vana papa abara pi uro Betel; ma ba i ga tutua vanavana ta ra nga, ta umana nat na bul dia ga irop kan ra pia na pal, ma dia ga vaula, ma dia ga biti: Peaka, una tutua; peaka, una tutua. ²⁴Ma i ga lingan uro namur, ma i ga gire diat, ma i ga tata vakaina diat ta ra iang i ra Luluai. Ma a ura bear,^a a ura tana, dir ga rada maro ra pui, ma dir

^a 2.24 A bear, tika na mangana king, a tena varkarat, ma i ngala ra dekdekina.

ga karat kadakadal ra ivat na vinun ma a urua ta ra umana bul. ²⁵Ma i ga vana papa kan nam ra pakana urama ra luana Karmel, ma papa mamabara i ga vana mulai uro Samaria.

Ioram i ki na king Israel

3 ¹Ma Ioram natu i Akab i ga tur pa ia pi na king ure Israel aro Samaria ta ra kilala a vinun ma lavutul ta ra kini na king kai Ieosapat ra king Iuda, ma i ga ki na king a vinun ma a ura kilala. ²Ma i ga pait nam i ga kaina ta ra luaina mata i ra Luluai; ia kaka pa i ga da tamana ma tinana; tago i ga vung vue ra vat na biut ure Baal nina tamana i ga pait ia. ³Ia kaka i ga la ta ra umana kaina mangamangana kai Ieroboam natu i Nebat, nina i ga varirap Israel tana, pa i ga vana kan diat.

Elisa i biti ba diat a uvia pa ra tarai Moab

⁴Ma Mesa ra king Moab i ga vatur vake mangoro na sip; ma i ga totokom pire ra king Israel ma ra ivuna tai tika na mar na arip na marmar na nat na sip, ma tika na mar na arip na marmar na sip, a umana tomotoina. ⁵Ma ba Akab i ga mat, ra king Moab i ga tut na varpiam ure ra king Israel.

⁶Ma ra king Ioram i ga irop maro Samaria ta nam ra e, ma i ga oro varurue ra tarai Israel par. ⁷Ma i ga vartuluai uro pire Ieosapat ra king Iuda, ma i biti: Ra king Moab i ga tut na varpiam ure iau; dave, una maravut iau vang pi dor a varubu ma Moab? Ma i ga biti: Ina vana; dor varogop uka, kaugu tarai dia da kaum tarai, ma kaugu umana os dia da kaum umana os. ⁸Ma i ga biti: Nuve ra nga dat a mur ia? Ma i ga biti: Da mur ra nga i vana ta ra bil Edom.

⁹Ma ra king Israel, ma ra king Iuda, ma ra king Edom dital ga vana liliai da ra lavurua na bung; ma pa ta tava ure ra tarai na vinarubu ma ra umana vavaguai nina dia ga agure diat. ¹⁰Ma ra king Israel i ga biti: Ui! Ra Luluai i ga ting varurue go ra utul a king pi dital a virua ta ra lima i Moab. ¹¹Ma Ieosapat i ga biti: Dave, pa ta propet kai ra Luluai ati, upi dat a matoto tai ra Luluai pirana? Ma tika na tultul kai ra king Israel i ga biti: Elisa natu i Sapat akari maravai, nina i ga tultul pire Elia. ¹²Ma Ieosapat i ga biti: Ra tinata kai ra Luluai i ki pirana. Ma ra king Israel ma Ieosapat ma ra king Edom dital ga vana ur tadav ia. ¹³Ma Elisa i ga biti tai ra king Israel: Dor a dave ma u? Una vana tadav ra umana propet kai tamam ma ra umana propet kai tinam. Ma ra king Israel i ga biti tana: Pata, tago ra Luluai i ga ting guve pa go ra utul a king upi na nur tar dital ta ra lima i Moab. ¹⁴Ma Elisa i ga biti: Da ra Luluai kai ra lavur kor nina iau torom tana i laun, gala pa iau ru Ieosapat ra king Iuda, gala pa ina lingan up u, ma gala pa ina gire u. ¹⁵Ia kaka una ben pa ta tena

ubuubu pagol uti piragu. Ma ba ra tena ubuubu pagol i ga ubu ra pagol, ra lima i ra Luluai i ga ki taun Elisa. ¹⁶Ma i ga biti: Ra Luluai i biti dari: Ina vaki ta umana pakana lum ta go ra male. ¹⁷Tago ra Luluai i biti dari: A vuvu pa na pot, ma pa avat a gire ra bata, ia kaka a tava na alir ta ra male; ma avat a momo ma kavava umana vavaguai bula. ¹⁸Ma go ra magit pa i mamat ta ra mata i ra Luluai; na nur tar bula ra tarai Moab ta ra lima i vavat. ¹⁹Avat a uvua pa kadia lavur pia na pal nina di ga liplip bat diat, ma kadia lavur pia na pal nina dia manga boina, ma avat a bual ra umana bo na davai, ma avat a punang ra umana kivu, ma avat a vakaina ra umana pia na uma ma ra vat. ²⁰Ma ta ra malana, ta ra pakana bung ure ra tinabar, ea, a tava i ga alir maro Edom, ma i ga ngala ra tava ta nam ra gunan.

²¹Ma ba ra tarai Moab dia ga valongore ba ra utul a king dital ga tut ure diat, diat par nina i ga tale diat ra vinarubu dia ga pot varurung ma dia ga tur na vaninara ta kadia langun. ²²Ma dia ga tavangun ta ra malana ikilik, ma dia ga gire ra keake i raro ta ra tava, ma ra tarai Moab dia ga gire ra tava i meme da ra gap; ²³ma dia ga biti: A gap go; ra utul a king dital tar virua, ma ra tarai dia tar ubu vargiliane diat; io, Moab, a tabarikik akono.

²⁴Ma ba dia ga tadav ra pakana ra tarai Israel dia ga ngo pit tana, ra tarai Israel dia ga tut, ma dia ga ubu ra tarai Moab, ma dia ga vilau kan diat; ma dia ga vana oai vanavana, ma dia ga ubu vanavana ra tarai Moab. ²⁵Dia ga nila vue ra umana pia na pal; ma tikatika na tutana i ga vue ra vat ta kadia pia na umauma, tuk i ga vatvat parika; ma dia ga punang ra umana kivu, ma dia ga bual ra umana bo na davai; ma ra umana vat ika dia ga ki ta ra pia na pal Kir-Kareset, tago ra umana tena vavaian dia ga tur kikil ia ma dia ga uvua pa ia. ²⁶Ma ba ra king Moab i ga gire ba di uvua pa. ia, i ga ben pa lavurua na mar na tutana nina dia varubu ma ra pakat ma i ga ongor upi na vana tadav ra king Edom; ma pa i ga pait valar pa ia. ²⁷Ma i ga tak pa ra luaina natuna, a bul tutana nina ba pi na kia vue ta ra kini na king boko, ma i ga vartabar me da ra tinabar di tuntun tar ia ta ra ul a liplip. Ma ra ngala na kankan i ga tadav ra tarai Israel, ma dia ga nur vue ma dia ga lilikun ta kadia gunan iat.

A dangi kai ra ua na vavina

4 ¹Ra tulai kai tikai ta ra kikil na propet i ga kail tadav Elisa, ma i ga biti: Kaugu tulai nina ba kaum tultul i tar mat, ma u nunure ba kaum tultul i ga ru ra Luluai; ma ra tena piapie mani i pot upi na kap pa ra ura natugu upi dir a vilavilau pirana. ²Ma Elisa i ga biti tana: Ava laka ina pait ia ure u? Una ve iau; ava bar i ki ta ra kubam? Ma ra vavina i ga biti: Pa ta magit i ki na pal, ia kaka ta ik a dangi ta ra la. ³Ma i ga biti: Una vana, ma una lul mangoro na la na tava nina dia pobono

tai ra umana talaim. ⁴Una ruk ra kubam, amutal ma ra ura natum, ma una banu ra banbanu, ma una lolonge ra dangi ta nam ra umana la; ma ba dia buka una vung vaire diat. ⁵Ma ra vavina i ga vana kan ia, ma dital ma ra ura natuna dital ga ruk na pal, ma i ga banu ra banbanu; dir ga kap ra umana la pirana, ma i ga lolonge ra dangi ta diat. ⁶Ma ba ra umana la dia ga buka, i ga biti tai natuna: Ta la mulai uti. Ma i ga biti tana: Pa ta la mulai. Ma ra dangi i ga par. ⁷Ma ra vavina i ga pot ma i ga ve ra tutana kai God ure. Ma i ga biti: Una vana, ma una ivure ra dangi, ma una bali kaum nilala, ma amutal ma ra ura natum amutal a laun ta nam i ki valili.

Elisa dir ma ra vavina maro Sunem

⁸Tika na bung ba Elisa i ga vana uro Sunem, tika na uviana na vavina i ga vo pa ia pi na en ra gem. Ma vataikai ba Elisa i ga bolo ta nam ra nga i ga ngo papa ie pi na ian. ⁹Ma ra vavina i ga biti tai kana tutana: Iau gire ba go a tutana kai God nina i bolo vataikai ati; ¹⁰boina ba dor a vaninare tika na nat na bagialar ure, ma dor a vung kana tika na vava tana, ma tika na vatar, ma tika na kiki, ma tika na turtur na birao, upi na ngo pit tana ba i ngo ati. ¹¹Ma tika na bung ba i pot abara, i ga ruk ta ra bagialar ma i ga va tana. ¹²Ma i ga biti tai Gekasi kana tultul: Una oro pa ra vavina Sunem uti. Ma ba i ga tar oro pa ia i ga tur ta ra luaina matana. ¹³Ma i ga biti tai kana tultul: Una biti ta go ra vavina, U tar manga balaure amir, ava da pait ia ure u? Dave, ina tata vang ure u pire ra king, ba pire ra luluai na vinarubu? Ma ra vavina i ga biti: Iau ki boina ka ati livuan pire kaugu tarai. ¹⁴Ma Elisa i ga biti: Ma ava bar da pait ia ure? Ma Gekasi i ga biti: A dovotina, pa ta natuna, ma go kana tutana i tar patuana. ¹⁵Ma i ga biti: Una oro pa ia uti. Ma ba i ga oro pa ia, i ga tur ta ra matakilalat. ¹⁶Ma Elisa i ga biti: Ta ra e dari, ta ra kilala namur, una vau ta bul tutana. Ma ra vavina i ga biti: Koko, kaugu luluai, u ra tutana kai God, koko una vavaongo kaum tultul a vavina. ¹⁷Ma ra vavina i ga lalau, ma i ga kava ra bul tutana ta ra kilala namur, ta ra e nina Elisa i ga ve ure.

¹⁸Ma tika na bung ba ra bul i ga taiak, i ga vana pire tamana nina dia ga ki varurung ma ra umana tena nidodoko. ¹⁹Ma i ga biti tai tamana: Ra ulugu, ra ulugu. Ma tamana i ga biti tai kana tultul: Una puak ia pire nana. ²⁰I ga kap tar ia pire nana, ma i ga ki ta ra malmalikun na kakene tuk tar ta ra keake i ga ki tur, ma namur i ga mat. ²¹Ma tinana i ga vana tutua ma i ga vadiop ia ta ra vava kai ra tutana kai God, ma i ga irop, ma i ga banu ra banbanu. ²²Ma i ga oro kana tutana ma i ga biti tana: Una tultue tikai ta ra umana tultul uti piragu, ma tika na as, upi ina vilau upi ra tutana kai God, ma ina lilikun mulai. ²³Ma i ga biti tana: Ta ra ava una vana pirana gori? Vakir a lukara na kalamana gai, ba ra Bung Sabat.

Ma i ga biti: I boina ka. ²⁴Ma i ga vaninare ra as, ma i ga ve kana tultul: Una kure ra as upi na vana lutul; ma koko na vana vovovon gala pa iau ve u. ²⁵Ma ra vavina i ga vana, ma i ga pot tadav ra tutana kai God ta ra luana Karmel. Ma ba ra tutana kai God i ga gire aro vailik, i ga biti tai Gekasi kana tultul: Gire, ra vavina Sunem nono; ²⁶una vutvut upi una barat ia, ma una biti tana: Dave, u laun boina? Ma kaum tutana, i laun boina? Ma ra bul, i laun boina? Ma ra vavina i ga biti: I boina ka. ²⁷Ma ba i ga tadav ra tutana kai God ta ra luana, i ga tabe ra ura pal a kauna. Ma Gekasi i ga vana maravai pi na tulan vue; ma ra tutana kai God i ga biti: Una nur vue, tago i mamat ra tulungeana; ma ra Luluai i ga ive ra magit tagu, ma pa i ga ve iau tana. ²⁸Ma ra vavina i ga biti: Dave, iau ga kail laka pire kaugu luluai upi ta bul tutana? Pa iau ga biti laka, Koko una vavaongo iau?

²⁹Ma Elisa i ga biti tai Gekasi: Una vi pit, ma una kap pa kaugu buka ta ra limam, ma una vana; gala una varkuvo ma ta tutana, koko una tata pa ia, ma ona ta tikai na tata pa u, koko una tata bali ia; ma una vung kaugu buka taun ra mata i ra bul. ³⁰Ma tina i ra bul i ga biti: Da ra Luluai i laun, ma da u iat u laun, pa ina vana kan u. Ma i ga tut ma dir ga varagur me. ³¹Gekasi i ga vana lua ta dir, ma i ga vung ra buka taun ra mata i ra bul; ia kaka pa i ga valongore ta magit ma pa i ga vakilang ta nilaun tana. Damana i ga lilikun pire Elisa, ma i ga ve ba ra bul pa i tavangun. ³²Ma ba Elisa i ga pot ta ra pal, i ga gire ba ra bul i ga tar mat, ma di ga vadiop ia ta kana vava. ³³Damana i ga ruk, ma i ga banu bat dir ma ra bul, ma i ga araring tadav ra Luluai. ³⁴Ma i ga vana ma i ga va taun ra bul, ma i ga vung ra ngiene taun ra ngie i ra bul, ma ra ura kiau na matana taun ra ura kiau na mata i ra bul, ma ra ura limana taun ra ura lima i ra bul, ma i ga va damana tuk ra pal a paka i ra bul i ga malamalapang a ik. ³⁵Ma i ga tut, ma i ga vanavana ka ta ra bala na pal; ma i ga lilikun tadav ra bul ma i ga va taun mule; ma ra bul i ga mapiuak lavurua na pakana, ma ra bul i ga pala ra ura kiau na matana. ³⁶Ma Elisa i ga oro pa Gekasi, ma i ga biti: Una oro pa ra vavina Sunem. Ma i ga oro pa ia. Ma ba i ga ruk pirana, i ga biti: Una puak pa natum. ³⁷Ma ra vavina i ga bura rururu ta ra ura kauna, ma i ga puak na natuna ma i ga irop.

Elisa i pait ta umana magit na padapada varvo pire ra umana propet

³⁸Ma Elisa i ga pot aro Gilgal ta ra e na mulmulum. Diat ta ra kikil na propet dia ga kiki ta ra luaina matana, ma i ga biti tai kana tultul: Una vung ra kabala, ma una vaninare ra nian ure ra umana propet. ³⁹Ma tikai ta diat i ga vana ra pui upi na ilibe ra igir, ma i ga na tadav tika na vinau ra pui, ma i ga git ra vuaina tana, ma i ga vabuka kana mal me, ma i ga poko gigi ia, ma i ga vung ia ta ra kabala, ma pa di ga nunure ba a

mangana ava. ⁴⁰Ma di ga lolonge upi ra tarai diat a en ia. Ma ba dia iaian ta nam ra nian, dia ga kukula, ma dia ga biti: Ea, u ra tutana kai God, a taring i ki ta ra kabala. Ma pa i ga topa ia ba diat a en ia. ⁴¹Ma i ga biti: Uti ta plaua. Ma i ga vue tar ia ta ra kabala; ma i ga biti: Da lolonge upi ra tarai diat a ian. Ma pa ta magit i ga kaina ta ra kabala.

⁴²Ma tika na tutana maro Baal-Salisa i ga pot tadav ra tutana kai God ma ra ura vinun na gem di ga pait ia ma ra barli, ma ra kalamana kon ta kana vuvuvung, a luaina vuai e ta kana uma. Ma i ga biti: Da tabar ra tarai me upi diat a ian. ⁴³Ma kana tultul i ga biti: Dave, ina tul tar laka go upi tika na mar na tarai diat a ian tana? Ma i ga biti: Una tabar ra tarai upi diat a ian; tago ra Luluai i biti dari: Diat a ian tana, ma pa diat a en vapar ia. ⁴⁴Damana i ga vung ia ta ra luaina mata i diat, ma dia ga ian, ma pa dia ga en vapar ia, da ra tinata kai ra Luluai.

Naman i langalanga kan ra vukavuka

5 ¹Ma Naman, ra luluai na tarai na vinarubu kai ra king Siria, i ga ngala ta ra mata i kana luluai, ma di ga ru ia, tago ra Luluai i ga tul tar ra niuvia pire Siria tana; ia ra rangrang na tutana, ia kaka i ga vukavuka. ²Tika na vavina ik, a vavina Israel, i ga toratorom ta ra taulai kai Naman, ra umana tena ra varpa kai ra tarai Siria dia ga ben vavilavilau pa ia. ³Ma nam ra vavina i ga biti tai nina i kure: Gala kaugu luluai i ki pire ra propet nina i ki Samaria, gala na boina, tago na langalanga kan kana vukavuka. ⁴Ma ta tikai i ga vana ma i ga ve kana luluai ba ra vavina ik maro Israel i ga biti damana. ⁵Ma ra king Siria i ga biti: Una vana, ma iau ina tulue ta buk tadav ra king Israel. Ma Naman i ga vana, ma i ga kap bula ra vinun na talant^b na silva, ma laptikai na arip na marmar na pakana mani i goled, ma ra vinun na potar na mal. ⁶Ma i ga kap ra buk pire ra king Israel, ma i ga dari ra tinata tana: Iau tar tulue Naman kaugu tultul pira upi una valagar pa ia kan kana vukavuka. ⁷Ma ba ra king Israel i ga luk ra buk, i ga rada kana mal, ma i ga biti: Iau God laka, upi ina vardodoko ma ina varvalaun bula, ba go ra tutana i tulue ra tutana piragu upi ina valagar pa ia kan kana vukavuka? Avat a nuk pa ia, ma avat a gire ba i mainge ba amir a varngangar.

⁸Ma ba Elisa ra tutana kai God i ga valongore ba ra king Israel i ga rada kana mal, i ga tulue ra tinata dari pire ra king: Ta ra ava u rada kaum mal? Boina ba na vana piragu, ma na nunure ba ra propet i ki Israel. ⁹Ma Naman i ga pot ma kana umana os, ma kana umana kiki na vinavana, ma i ga tur ta ra matakilat i ra kuba i Elisa. ¹⁰Ma Elisa i ga tulue ra tultul pirana, ma i biti: Una vana, ma una valavurua ma ra gunumu ta ra tava Iordan, ma ra

^b 5.5 A talant i da ra mamat i tika na beg na braun rais; ba di valar ra silva ba ra goled me i da ra valavalar na mani.

pal a pakam na lagar, ma una gomgom uka. ¹¹Ma Naman i ga kankan, ma i ga vana, ma i ga biti: Ea, iau ga nuk ia ba a dovotina na irop tadav iau, ma na tur, ma na vatang ra iang i ra Luluai kana God, ma na tulue ra limana tadav ra pakana, ma na valagar pa ra vukavuka. ¹²Dave, Abana ma Parpar, ra ura tava alir Damasko, pa dir boina vang ta ra umana tava alir Israel? Pa i topa ia laka pi ina gumu ta dir, ma ina gomgom? Ma i ga tur tapuku, ma i ga vana na kulot. ¹³Ma kana umana tultul dia ga tadav ia, ma dia ga biti: Tamagu, gala ra propet i ga ve u ba una pait ta ngala na magit, gala una ga pait ia laka? Pa na ga ti topa ia tuna laka ba una pait ia ba i biti tam, Una gumu ma una gomgom? ¹⁴Ma i ga vana ur, ma i ga valavurua ma ra gunumu ta ra Jordan, da ra tinata kai ra tutana kai God; ma ra pal a pakana i ga lagar ma i ga gomgom da ra paka i ra nat na bul.

¹⁵Ma i ga lilikun tadav ra tutana kai God, diat ma kana tarai, ma dia ga tur ta ra luaina matana; ma i ga biti: Ea, go iau nunure ba pa ta God i ki ta ra rakarakan a gunagunan ia kaka akari Israel; damana iau lul u ba una alube pa go kaugu vartabar. ¹⁶Ma Elisa i ga biti: Da ra Luluai nina iau torom tana i laun, pa ina tak pa ta magit. Ma i ga vo pa ia, ma pa i ga mainge. ¹⁷Naman i ga biti: Ona pata, una tabar kaum tultul ma ra pia nina ba na topa ra kinakap ure ra ura as; papa gori kaum tultul pa na tul tar ta tinabar di tuntun tar ia ba ta vartabar tadav ra umana enana god, tadav ra Luluai kaka. ¹⁸A Luluai na nur vue go ra magit pire kaum tultul; ba kaugu luluai na vana tar ta ra pal i gomgom kai Rimon upi na lotu tana, ma iau puak maravut ia ta ra vinavana, ma iau va timtibum ta ra pal i gomgom kai Rimon, ba iau va timtibum ta ra pal i gomgom kai Rimon ra Luluai na nur vue go ra magit pire kaum tultul. ¹⁹Ma Elisa i ga biti tana: Una vana ma ra malmal. Io, i ga vana kan ia ka a ik.

²⁰Ma Gekasi, ra tultul kai Elisa ra tutana kai God, i ga nuk ia: Ea, kaugu luluai i tar mari muka go Naman ra te Siria tago pa i tar vatur vake kana vartabar; da ra Luluai i laun, ina vut mur ia, ma ina kap pa ta na tana. ²¹Ma Gekasi i ga vut mur Naman, ma ba Naman i ga gire ta tikai i vutvut mur ia, i ga irop kan kana kiki na vinavana pi na barat ia, ma i ga biti: A magit i boina laka? ²²Ma i ga biti: Maia, i boina. Kaugu luluai i ga tulue iau, ma i biti: Go ko a ura barmana ta ra kikil na propet dir ga pot piragu ma rama ra lualuana Epraim, iau lul u ba una tabar dir ma tika na talant na silva, ma ra ura bo na mal. ²³Ma Naman i ga biti: Boina ba una vatur vake a ura talant. Ma i ga vo pa ia, ma i ga vi ra ura talant na silva ta ra ura popopoi, ma i ga tul tar dir varurung ma ra ura bo na mal pire ra ura tultul, ma dir ga vana na lua ma diat. ²⁴Ma ba i ga tadav ra buana, i ga tak pa diat kan ra lima i dir, ma i ga vung ive diat ara na pal, ma i ga pala vue ra ura tutana, ma dir ga vana.

²⁵Ma ia iat i ga ruk, ma i ga tur ta ra luaina mata i kana luluai. Ma Elisa i ga biti tana: U pot mamave, Gekasi? Ma i ga biti: Kaum tultul

pa i ga vana tai ta pakana. ²⁶Ma i ga biti tana: Dave, a nuknukigu pa i ki vang piram, ba ra tutana i tur tapuku ma i irop kan kana kiki na vinavana pi na barat u? Dave, i topa ia ba una vatur vake ra mani gori, ma ra umana mal, ma ra uma na oliva ma ra uma na vain, ma ra umana sip ma ra umana bulumakau, ma ra umana tultul, a umana tutana ma ra umana vavina? ²⁷Ra vukavuka kai Naman na monong u vatikai, avat ma ra umana bul mur tam pa na mutu. Ma Gekasi i ga irop kan ra luaina matana a vukavuka i pua da ra kabang.

A palariam i al tutua

6 ¹Ma diat ta ra kikil na propet dia ga biti tai Elisa: Ea, pa ta maup ure dat ta go ra gunan da ki tana ta ra luaina matam. ²Boina ba avet a vana uro Iordan, ma avet par avet a kap ta davai tikitikai mamaro, ma avet a pait ta pal abara nina ba dat a ki tana. Ma i ga biti: Io, avat a vana. ³Ma tikai ta diat i ga biti: Boina ba una varagur ma kaum umana tultul. Ma i ga biti: Ina vana. ⁴Ma dia ga vana, ma dia ga pot ta ra Iordan, ma dia ga bual ra umana davai. ⁵Ma tikai ta diat, ba i bual ta davai, ra palariam ta kana pem i ga bura dudu ta ra tava; ma i ga kukula ma i ga biti: Ui, kaugu luluai! Di ga lul pa ia ka. ⁶Ma ra tutana kai God i ga biti: I ga bura ave? Ma i ga tu tar nam ra pakana tana. Ma i ga mut ta ik a davai, ma i ga vue tar ia ta nam ra pakana, ma ra palariam i ga alir tutua. ⁷Ma i ga biti tana: Una tak pa ia. Ma i ga tulue ra limana, ma i ga tak pa ia.

Elisa diat ma ra tarai Siria

⁸Ma ra king Siria i ga tut na vinarubu ure Israel; ma dia ga kivung ma kana umana tultul, ma i biti: Da ngo pit akono ta nam ra pakana. ⁹Ma ra tutana kai God i ga tulue ra tinata pire ra king Israel dari: Una balaure pi koko una bolo nam ra pakana, tago ra tarai Siria diat a vana uro. ¹⁰Ma ra king Israel i ga vartuluai tadav ra pakana nina ra tutana kai God i ga ve ure ma i ga vaale tana; ma damana i ga langalanga, vakir ta kopono pakana ka, mangoro na pakana iat.

¹¹Ma ra king Siria i ga purpuruan ure go ra magit; ma i ga vartuluai upi kana umana tultul, ma i ga biti ta diat: Dave, pa avat a ve iau ba to ia ta vavat i tur maravut ra king Israel? ¹²Ma tikai ta diat kana umana tultul i ga biti: Pa ta tikai ta vevet, kaugu luluai ra king; Elisa iat, ra propet aro Israel, i ve ra king Israel ure ra lavur tinata nina u tatike ta kaum pal na vava. ¹³Ma i ga biti: Avat a vana ma avat a tikan upi ia, upi ina vartuluai ma da kinim ia. Ma di ga ve ba i ki aro Dotan. ¹⁴Damana i ga tulue ra umana os, ma ra umana kiki na vinavana ure ra vinarubu, ma ra ngala na kor na tarai na vinarubu; ma dia ga pot aro ta ra marum, ma dia ga tur kikil ra pia na pal.

¹⁵Ma ta ra malana ikilik, ba ra tultul kai ra tutana kai God i ga tut ma i ga irop, i ga gire ra ngala na kor ma ra umana os, ma ra umana kiki na vinavana kikil ra pia na pal. Ma kana tultul i ga biti tana: Ui, kaugu luluai! Dor a dave? ¹⁶Ma i ga biti: Koko una burut, tago diat dia maravut dor dia peal ta diat kador umana ebar. ¹⁷Ma Elisa i ga araring, ma i ga biti: Luluai, una vanana pa ia upi na gigira. Ma ra Luluai i ga vanana pa ra barmana, ma i ga bobo; ma ea, ra luana i ga kor ma ra umana os ma ra umana kiki na vinavana a iapuna, ma dia tur kikil Elisa.

¹⁸Ma ba ra umana ebar dia ga vanavana tadav Elisa, i ga araring tadav ra Luluai, ma i ga biti: Boina ba una vapula go ra tarai. Ma i ga vapula bat ra kiau na mata i diat da ra tinata kai Elisa. ¹⁹Ma Elisa i ga biti ta diat: Ava tar vana rara, vakir go ra pia na pal ava vana upi ia; avat a mur iau, ma ina ben pa avat tadav nina ra tutana ava tikan upi ia. Ma i ga agure diat uro Samaria. ²⁰Ma ba dia ga pot aro Samaria, Elisa i ga biti: Luluai, una vanana pa go ra tarai upi diat a gigira. Ma ra Luluai i ga vanana pa diat, ma dia ga gigira; ma ea, dia ga ki livuan Samaria.

²¹Ma ra king Israel i ga biti tai Elisa, ba i ga gire diat: Dave, tamagu, ina ubu diat? ²²Ma i ga biti: Koko; dave, una doko diat vang nina u tar ben vavilavilau diat ma kaum pakat na vinarubu ma kaum panak? Una tabar diat ma ra gem ma ra tava upi diat a ian ma diat a momo, ma upi diat a lilikun pire kadia luluai. ²³Ma i ga vaninare ra ngala na nian ure diat; ma ba dia ga tar ian ma dia ga tar momo, i ga pala vue diat, ma dia ga vana tadav kadia luluai. Ma ra umana loko na tarai na vinarubu kai Siria pa dia ga vana mulai ta ra langun Israel.

Elisa ma ra tinur vartakalat bat Samaria

²⁴Ma namur ta go, Ben-Adad ra king Siria i ga varurue kana ngala na kor ma i ga vana ma i ga tur vartakalat bat Samaria. ²⁵Ma ra mulmulum i ga dekdek ta ra pia na pal Samaria; ma dia ga tur vartakalat bat ia tuk tar di ga ivure tika na ulu i ra as ure lavutul na vinun na pakana silva, ma tika na la na keleve ure ra ilima na pakana silva.

²⁶Ma ba ra king Israel i ga vana ta ra ul a liplip na vat, ma i ga bolo tika na vavina, ra vavina i ga tangi tadav ia, ma i ga biti: Una maravut iau, kaugu luluai ra king. ²⁷Ma i ga biti: Gala ra Luluai pa na maravut u, ina maravut davatane u? Ma ra vit kan ra tavul a rararama vuia ba ra polo na vain kan ra tung na vain bar? ²⁸Ma ra king i ga biti tana: U ngarao dave? Ma ra vavina i ga biti: Go la An i ga biti tagu, Da tak pa natum, upi da en ia gori, ma dor a en natugu ningene. ²⁹Ma amir ga kabalane natugu, ma amir ga en ia; ma ta ra bung namur iau ga biti tana: Una tak pa natum upi dor a en ia; ma i ga tar ive natuna. ³⁰Ma ba ra king i ga valongore ra tinata kai ra vavina i ga rada kana mal; (i ga vanavana ta ra ul a liplip na vat;) ma ra tarai dia ga gire ba i ga mal ma ra mal na

tabun. ³¹Ma i ga biti: God na pait ra balbali piragu ma ra magit i ngala tana, gala ra ulu i Elisa natu i Sapat na ki boko tana ta go ra bung.

³²Ma Elisa i ga ki ta ra kubana, ma ra umana patuana dia ga ki varurung me; ma ra king i ga tar tulue tika na tutana kan ra luaina matana. Ma ba ra tultul pa i ti pot boko pirana, i ga biti tai ra umana patuana: Avat a gire ra mangamangana kai go ra natu i ra tena vardodoko, i ga vartuluai upi da kutu vue ra ulugu. Ba ra tultul i pot avat a banu ra banbanu, ma avat a banu vadekdek bat ia; dave, ra katung i ra ura kau i kana luluai pa i murmur ia laka? ³³Ma ba i ga tatata boko ma diat, ra king i ga pot pirana, ma i ga biti: Ea, go ra kaina i vuna tai ra Luluai; ta ra ava ina ki pa boko ra maramaravut kai ra Luluai?

7 ¹Ma Elisa i ga biti: Avat a valongore ra tinata kai ra Luluai; a Luluai i biti dari: Ningene, ta ra pakana bung dari, da ivure tika na valavalar na bo na plaua ure tika na pakana mani, ma a ura valavalar na barli ure tika na pakana mani, ta ra mataniolo Samaria. ²Ma ra luluai nina i ga tur vor ra king i ga biti tai ra tutana kai God: Gala ra Luluai na papa ra umana mata na kalangar ai ra bala na bakut, da pait go ra magit bar? Ma Elisa i ga biti: Una gire go ma ra ura kiau na matam, ia kaka pa una ian tana.

³Ma a ivat na tutana, a ivat na vukavuka, dia ga ki maravai ta ra mataniolo, ma dia ga tata vargil, ma dia ga biti: Ta ra ava da kiki ati tuk tar dat a mat? ⁴Gala da biti: Dat a olo ta ra pia na pal, a mulmulum i ngala abara, ma dat a mat ie; ma gala da kiki ati, dat a mat bula. Boina ba dat a tadav ra tarai na vinarubu Siria; gala diat a valaun pa dat, dat a laun, ma gala diat a doko dat, dat a mat ika. ⁵Ma ba i ga talvivi dia ga tut upi diat a vana tadav ra pakana ra tarai Siria dia ga ki tana; ma ba dia ga tadav ra langun ta ra pakana ba ra tarai Siria dia ga ki tana, ea, pa ta tutana abara. ⁶⁻⁷Tago ra Luluai i ga tar pait ra ngala na urung livuan ta ra tarai na vinarubu Siria, da ra urung na kiki na vinavana ma ra umana os ma ra ngala na kor; ma dia ga biti vargil: Ea, ra king Israel i ga kul ra umana king kai ra tarai Ket, ma ra umana king kai ra tarai Aigipto, upi diat a ubu dat. Damana dia ga tut ma dia ga lop ba i ga talvivi boko, ma dia ga vana kan kadia umana pal na mal, ma kadia umana os, ma kadia umana as; ba ra gunan i ga tur damana, dia ga vana kan ia ma dia ga lop upi diat a laun. ⁸Ma ba ra umana vukavuka dia ga tadav ra langun na gunan, dia ga ruk tai tika na pal na mal, ma dia ga ian ma dia ga momo, ma dia ga kap vue ra silva ma ra goled ma ta umana mal, ma dia ga ive, ma dia ga lilikun, ma dia ga ruk tai ta enana pal na mal, ma dia ga kap vue ra magit tana, ma dia ga ive.

⁹Ma namur dia ga biti vargil: Nam da pait ia pa i boina, tago go ra bung ia ra bung na bo na varvai; gala dat a ki vovovon ati tuk na malana, a balbali na tadav dat; io, dat a vana ma dat a ve diat ta ra kuba i ra king.

¹⁰Ma dia ga pot ta ra mataniolo ai ra pia na pal, ma dia ga oro ra tena varbalaurai tana, ma dia ga ve dari: Ave tar pot ta ra pakana ra tarai Siria dia ga ki tana, ma ea, pa ta tutana abara, ma pa ave valongore ra nilai ta tikai; ave gire ke ra umana os ma ra umana as nina di ga veve diat, ma ra umana pal na mal dia tur damana ka. ¹¹Ma ra umana tena varbalaurai dia ga oraoro, ma di ga ve diat ta ra kuba i ra king.

¹²Ma ra king i ga tut ta ra marum, ma i ga biti tai kana umana tultul: Ina vateten avat ure ra magit ra tarai Siria dia ga pait ia ure dat. Dia nunure ba da mulmulum, damana dia tar vana irai kan kadia umana pal na mal ma dia ki ivai ta ra bala na vura, ma dia biti: Ba dia irop kan ra pia na pal, dat a kinim diat ra umana launa, ma dat a olo ta ra pia na pal. ¹³Ma tikai ta diat kana umana tultul i ga biti: Boina ba da pilak pa ta umana tutana ma ta umana os ta diat dia ki valili, tago diat par ta ra tarai Israel nina dia laun valili diat a ga varogop boko ma diat par ta ra tarai Israel nina dia ga virua; ma dat a tulue diat ma dat a matoto. ¹⁴Damana dia ga pilak pa a ura tena kiki os, ma ra king i ga tulue dir upi dir a mur ra tarai na vinarubu Siria, ma i ga biti: Amur a vana ma amur a matoto. ¹⁵Ma dir ga mur diat tuk ta ra Iordan, ma dir ga gire ra umana mal ma ra umana vargal ta ra papar a nga, nina ba ra tarai Siria dia ga vue ta kadia nilop. Ma ra ura tutana dir ga lilikun ma dir ga ve ra king.

¹⁶Ma ra tarai dia ga irop, ma dia ga ra pa ra tabarikik ta ra gunan kai ra tarai Siria. Ma di ga ivure tika na valavalar na bo na plaua ure tika na pakana mani, ma a ura valavalar na barli ure tika na pakana mani, da ra tinata kai ra Luluai. ¹⁷Ma ra king i ga tibe nam ra luluai nina i ga tur vor ia ba na kure ra mataniolo; ma ra tarai dia ga rua taun ia ta ra mataniolo, ma i ga mat da ra tutana kai God i ga tatike ba ra king i ga pot pirana. ¹⁸Tago ba ra tutana kai God i ga tata pire ra king dari, Ningene, ta ra pakana bung dari, ta ra mataniolo Samaria, da ivure a ura valavalar na barli ure tika na pakana mani, ma tika na valavalar na bo na plaua ure tika na pakana mani, ¹⁹nam ra luluai i ga bali ra tutana kai God dari: Gala ra Luluai na papa ra umana mata na kalangar ai ra bala na bakut, da pait go ra magit bar? Ma Elisa i ga biti: Ea, una gire go ma ra ura kiau na matam, ia kaka pa una ian tana. ²⁰I ga ot muka nam pirana; tago ra tarai dia ga rua taun ia ta ra mataniolo, ma i ga mat.

Di tul valilikun ra pakana pia nina ba kai ra vavina Sunem

8 ¹Ma Elisa i ga tar tata pire nam ra vavina nina i ga valaun pa natuna, dari: Una tut, ma una vana, avat ma diat ta ra kubam, ma una ki tai ta pakana nina ba na boina ba una ki tana, tago ra Luluai na tulue boko ra mulmulum, ma na ki taun ra gunagunan ta lavurua na kilala. ²Ma ra vavina i ga tut, ma i ga torom ta ra tinata kai ra tutana kai God; ma dia ga vana ma diat ta ra kubana, ma dia ga ki ta ra langun kai

ra tarai Pilistia ure lavurua na kilala. ³Ma ba i ga par nam ra lavurua na kilala, ra vavina i ga lilikun mulai kan ra langun kai ra tarai Pilistia, ma i ga vana upi na kail tadav ra king upi ra kubana ma kana pia.

⁴Ma ra king dir ga tatata ma Gekasi ra tultul kai ra tutana kai God, ma i ga biti: Una ve iau ure nam ra umana ngala na magit par nina Elisa i ga pait ia. ⁵Ma ba i ga veve boko ra king ure ra varvalaun i ga pait ia ure nina i ga mat, ra vavina nina ba di ga valaun pa natuna i ga kail tadav ra king ure ra kubana ma kana pia. Ma Gekasi i ga biti: Kaugu luluai ra king, go nina ra vavina, ma go iat natuna, nina Elisa i ga valaun pa ia. ⁶Ma ba ra king i ga tar tir ra vavina ure, ma i ga varvai tana, i ga tibe tikai ta diat kana umana tultul, ma i ga ve ba na tul valilikun tar nam parika nina ba kana, ma ra lavur vuaina ta kana pia, papa nam ra bung i ga vana kan ia ma tuk tar gori.

Kasael i ki na king aro Siria

⁷Ma Elisa i ga pot aro Damasko, ma Ben-Adad ra king Siria i ga mait; ma di ga ve ba ra tutana kai God i tar pot. ⁸Ma ra king i ga biti tai Kasael: Una kap ta vartabar, ma una barat ra tutana kai God, ma una matoto tai ra Luluai tana dari: Dave, ina langalanga kan go ra minait?

⁹Ma Kasael i ga vana upi na barat ia, ma i ga kap pa ra vartabar ta ra lavur bo na magit dia ki Damasko, ma i ga vako diat ta ra ivat na vinun na kamel, ma ba i ga tur ta ra luaina matana, i ga biti: Natum, Ben-Adad ra king Siria, i ga tulue iau piram ma ra tinir dari: Dave. ina langalanga kan go ra minait? ¹⁰Ma Elisa i ga biti tana: Una vana, ma una biti tana, A dovotina una langalanga; ia kaka ra Luluai i ga tar vaarike piragu ba a dovotina na mat. ¹¹Ma ra matana i ga okot tana ma i ga bove, tuk i ga vavirvir; ma ra tutana kai God i ga tangtangi. ¹²Ma Kasael i ga biti: Ta ra ava kaugu luluai i tangi? Ma Elisa i ga biti: Tago iau kapa ure ra kaina nina una pait ia tai ra tarai Israel; una vaimur vue kadia umana dekdek na pia na pal, una doko kadia umana barmana ma ra pakat na vinarubu, una rapue gigi kadia umana bul ikilik, ma una leveng kadia vaden nina dia kap bala. ¹³Ma Kasael i ga biti: Ma kaum tultul nina i da ra pap uka a mangana tutana ava upi na pait ra ngala na magit dari? Ma Elisa i ga biti: A Luluai i tar vaarike piragu ba una king ure Siria.

¹⁴Ma i ga vana kan Elisa, ma i ga tadav kana luluai; ma ra king i ga biti tana: Elisa i ga tatike ra ava piram? Ma i ga biti: I ga ve iau ba una lagar mulai. ¹⁵Ma ta ra bung namur i ga tak pa ta pakana mal, ma i ga puk ia ma ra tava, ma i ga tuba ra matana me tuk i ga mat; ma Kasael i ga kia vue ta ra kini na king.

Ieoram i ki na king (2 Tutu 21:1-20)

¹⁶Ma ba Ioram natu i Akab i ga ki na king ure Israel a ilima na kilala, Ieoram natu i Ieosapat ra king Iuda i ga tur pa ra papalum na king. ¹⁷I ga

utul a vinun ma a ura kilala kana nilaun ba i ga tur pa ia pi na king; ma i ga ki na king arama Ierusalem ure lavutul na kilala. ¹⁸Ma i ga mur ra mangamangana kai ra umana king Israel, da ra apik na tarai kai Akab; ia iat i ga taule natu i Akab; ma i ga pait nina i ga kaina ta ra luaina mata i ra Luluai. ¹⁹Ma ra Luluai pa i ga mainge ba na nila vue Iuda, tago i ga nuk pa kana tinata na vamading pire David kana tultul, ba na tul tar ta birao ure ra umana natuna pa na mutu.

²⁰Ta kana e Edom i ga tut na varpiam ure Iuda, ma dia ga vatur ta tikai upi na king ure diat. ²¹Ma Ieoram i ga vana uro Sair, diat ma kana umana kiki na vinavana ure ra vinarubu; ma ba ra tarai Edom dia ga tur kikil bat ia, i ga tut ta ra marum, diat ma ra lavur luluai na kiki na vinavana, ma dia ga ubu diat; ma ra tarai dia ga lop tar ta kadia umana pal na mal. ²²Damana Edom i ga tut na varpiam ure Iuda, ma i ga damana tuk tar gori. Ma Libna i ga tut na varpiam bula ta nam ra e.

²³Ma ra umana enana papalum kai Ieoram, ma ra lavur magit i ga pait ia, pa di ga tumu diat vang ta ra buk na tutumu vakai ure ra umana king Iuda? ²⁴Ma di ga vadiop Ieoram varurung ma ra umana tamana, ma di ga punang ia varurung ma ra umana tamana ta ra pia na pal kai David; ma Akasia natuna i ga kia vue ta ra kini na king.

Akasia i ki na king

(2 Tutu 22:1-6)

²⁵Ta ra kilala a vinun ma a urua ta ra kini na king kai Ioram natu i Akab ure Israel, Akasia natu i Ieoram ra king Iuda i ga tur pa ia upi na king. ²⁶Akasia i ga laun vue a ura vinun ma a ura kilala ba i ga tur pa ia upi na king, ma i ga ki na king arama Ierusalem tikai ka ra kilala. Ra iang i tinana Atalia dir tubuna ma Omri ra king Israel. ²⁷I ga mur ra lavur mangamangana kai ra apik na tarai kai Akab, ma i ga pait nam i ga kaina ta ra luaina mata i ra Luluai, da ra apik na tarai kai Akab, tago i ga taule ra vavina ta ra apik na tarai kai Akab.

²⁸Ma dir ga varagur ma Ioram natu i Akab upi dir a tut na vinarubu ure Kasael ra king Siria abara Ramot-Gilead; ma ra tarai Siria dia ga vakinkin Ioram. ²⁹Ma Ioram ra king i ga vana uro Iesrel upi na lagar mulai kan ra umana kinkin nina i ga vatur vake tai ra tarai Siria ba dir ga varubu ma Kasael ra king Siria abara Rama. Ma Akasia natu i Ieoram ra king Iuda i ga vana ur upi na gire Ioram natu i Akab aro Iesrel, tago i ga mait.

Di ku Ieu upi na king Israel

9 ¹Ma Elisa ra propet i ga oro pa tikai ta ra kikil na propet, ma i ga biti tana: Una vi pit ra livuam, ma una kap go ra ik a la na dangi ta ra limam, ma una vana uro Ramot-Gilead. ²Ma ba una pot abara, una

tikan tadav Ieu natu i Ieosapat natu i Nimsi, ma una ruk tadav ia, ma una ting pa ia kan ra umana talaina, ma una ben ia upi amur me ta ra bagialar aro iat ta ra bala na pal. ³Ma una vature ra nat na la na dangi, ma una lolonge taun ra uluna, ma una biti: A Luluai i biti dari: Iau tar ku u upi una king ure Israel. Ma una papa ra banbanu, ma una vana lulut; ma koko una vavabing.

⁴Ma ra barmana na propet i ga vana uro Ramot-Gilead. ⁵Ma ba i ga pot, ra umana luluai na vinarubu dia ga ki ta ra kivung; ma i ga biti: Kaugu ta tinata piram, luluai. Ma Ieu i ga biti: Pire to ia ta vevet? Ma i ga biti: Piram iat, luluai. ⁶Ma i ga tut, ma i ga ruk ta ra bala na pal; ma i ga lolonge ra dangi taun ra uluna, ma i ga biti tana: Ra Luluai ra God kai Israel i biti dari: Iau tar ku u upi una king ure ra tarai kai ra Luluai, ure Israel iat. ⁷Ma una ubu ra apik na tarai kai Akab kaum luluai, upi ina pait ra varobo ure kaugu umana tultul ra umana propet, ma ure ra umana tultul kai ra Luluai, tai Iesebel. ⁸Tago ra apik na tarai par kai Akab na panie; ma ina nila vue ra lavur bul tutana par kai Akab, ra umana tutana na vilavilau, ma ra umana tutana langalanga tai Israel. ⁹Ma ina vaki ra apik na tarai kai Akab upi na da ra apik na tarai kai Ieroboam natu i Nebat, ma da ra apik na tarai kai Basa natu i Akia. ¹⁰Ma ra umana pap diat a en Iesebel ta ra langun Iesrel, ma pa ta na na punang ia. Ma i ga papa ra banbanu, ma i ga vilau.

¹¹Ma Ieu i ga irop tadav ra umana tultul kai kana luluai; ma tikai ta diat i ga biti tana: Dave, ra magit i boina ka? Ava go ra lunga i mainge? Ma i ga biti ta diat: Ava nunure nam ra tutana ma kana mangana tinata. ¹²Ma dia ga biti: U vaongo ko; una vaarike ra dovotina. Ma i ga biti: I tata dari piragu: A Luluai i biti, Iau tar ku u pi una king ure Israel. ¹³Ma dia ga kap lulut kadia umana olovoi tikatikai, ma dia ga vue tar ia ta ra vavai na kauna ta ra ul a kakao, ma dia ga vu ra tavur, ma dia ga biti: Ieu ia ra king.

Ieu i doko Ioram

¹⁴Ma Ieu natu i Ieosapat natu i Nimsi i ga varpit ure Ioram. (Ioram i ga tar lualua ta ra tarai na vinarubu Israel ba dia ga tut ure Kasael ra king Siria aro Ramot-Gilead; ¹⁵ma Ioram ra king i ga lilikun uro Iesrel upi na lagar kan ra umana kinkin nina i ga vatur vake tai ra tarai Siria, ba dir ga varubu ma Kasael ra king Siria.) Ma Ieu i ga biti: Ona i damana ra nuknuk i vavat, koko da nur vue ta tikai upi na irop kan ra pia na pal, upi na varvai ure aro Iesrel. ¹⁶Ma Ieu i ga vana uro Iesrel ta ra kiki na vinavana; tago Ioram i ga va abara. Ma Akasia ra king Iuda i ga tar vana ur upi na gire Ioram.

¹⁷Ma ra monamono nina i tur ta ra pal na minakila aro Iesrel i ga gire Ieu ma kana tarai ba dia vanavana, ma i ga biti: Iau gire tika na loko.

Ma Ioram i ga biti: Una tulue tika na tena kiki os upi na barat diat, ma upi na tir diat dari: Dave, a malmal? ¹⁸Ma tika na tena kiki os i ga vana ma i ga barat diat, ma i ga biti: Ra king i biti dari: Dave, a malmal? Ma Ieu i ga biti: Amur dave ma ra malmal? Una vana uro namur tagu. Ma ra monamono i ga varvai dari: Ra tultul i tar pot pire diat, ma pa i lilikun mulai. ¹⁹Ma i ga tulue ta tikai mulai ta ra os, ma i ga pot pire diat, ma i ga biti: Ra king i biti dari: Dave, a malmal? Ma Ieu i ga biti: Amur dave ma ra malmal? Una vana uro namur tagu. ²⁰Ma ra monamono i ga varvai dari: I tar pot pire diat, ma pa i lilikun mulai; ma ra vinavana i da ra mangana vinavana kai Ieu natu i Nimsi, tago i karangap kana vinavana. ²¹Ma Ioram i ga biti: Avat a vaninara. Ma dia ga vaninare kana kiki na vinavana. Ma Ioram ra king Israel ma Akasia ra king Iuda dir ga vana ta kadir kiki na vinavana tikatikai upi diat a barat Ieu, ma dia ga varkuvo me ta ra pakana kai Nabot ra te Iesrel.

²²Ma ba Ioram i ga gire Ieu, i ga biti: Dave, a malmal, Ieu? Ma i ga biti: A mangana malmal ava, ba tinam Iesebel i mur kana lavur bilak na mangamangana ma i peal kana lavur agagar? ²³Ma Ioram i ga vila likun, ma i ga lop, ma i ga biti tai Akasia: A vavagu go, Akasia. ²⁴Ma Ieu i ga al kana panak ma ra dekdekina parika, ma i ga go Ioram ta ra tamuruna, ma ra pu i ga vila vurpu ta ra buaina, ma i ga bura ta kana kiki na vinavana. ²⁵Ma Ieu i ga biti tai Bidkar kana luluai na vinarubu: Una puak ia, ma una vue ta ra uma kai Nabot ra te Iesrel; tago u nuk pa laka ra bung ba dor ga ki ta kador kiki na vinavana ba dor ga toratorom tai tamana Akab, ma ba ra Luluai i ga vatang go ra mamat na tinata ure? ²⁶A dovotina nabung iau tar gire ra gapu i Nabot ma ra gapu i ra umana natuna, ra Luluai i biti; ma ina pait ra varobo piram ta go ra pakana pia, ra Luluai i biti. Io, una puak ia ma una vue ta nam ra pakana pia, da ra tinata kai ra Luluai.

Ieu i doko Akasia

(2 Tutu 22:7-9)

²⁷Ma ba Akasia ra king Iuda i ga gire, i ga lop ma i ga mur ra nga uro Bet-Agan. Ma Ieu i ga korot mur ia, ma i ga biti: Avat a doka bula ba i ki boko ta ra kiki na vinavana; ma dia ga ub ia ta ra tututua Gur, nina ba marave Ibleam. Ma i ga lop uro Megido, ma i ga mat ie. ²⁸Ma kana umana tultul dia ga kap ia ta ra kiki na vinavana urama Ierusalem, ma dia ga vadiop ia ta ra babang varurung ma ra umana tamana ta ra pia na pal kai David.

²⁹Akasia i ga tur pa ia ta na king ure Iuda ta ra kilala a vinun ma tikai ta ra kini na king kai Ioram natu i Akab.

Iesebel i mat

³⁰Ma ba Ieu i ga pot aro Iesrel, Iesebel i ga valongore ure; ma i ga kolo ra ura kiau na matana, ma i ga vi mal ra pepe na uluna, ma i ga

gigira ur kan ra mata na kalangar. ³¹Ma ba Ieu i ga olo ta ra mataniolo, i ga oro: Dave, a malmal, u Simri, nina u tar doko kaum luluai? ³²Ma i ga tadaraka urama ta ra mata na kalangar, ma i ga biti: To ia laka i tur maravut iau? Ma ta urua ba ta utul a tultul dital ga gigira ba upi ia. ³³Ma i ga biti: Amutal a vue vaba ra vavina. Ma dital ga vue vaba ia, ma ra gapuna i ga toramil tar ta ra papar a pal ma ta ra umana os, ma dia ga rua taun ia. ³⁴Ma ba Ieu i ga ruk, i ga ian ma i ga momo; ma i ga biti: Avat a mal vue nam ra vavina nina di ga tata vabilak ia, ma avat a punang ia, tago ia ra natu i ra king. ³⁵Ma ba dia ga vana upi diat a punang ia, dia ga na tadav uka ra lorina, ma ra ura kauna, ma ra ura lapar a limana. ³⁶Ma ba dia ga lilikun ma dia ga varvai ure, i ga biti: Go ia ra tinata kai ra Luluai nina i ga tatike tai kana tultul Elia ra te Tisbe, ba i ga biti: Ta ra langun Iesrel ra umana pap diat a en ra vio i Iesebel; ³⁷ma ra minat i Iesebel na da ra puta ta ra uma ta ra langun Iesrel, upi koko ta tikai na biti: Go Iesebel.

Ieu i doko diat parika kai Akab

10 ¹A lavurua na vinun na bul tutana ta ra apik na tarai kai Akab dia ga ki aro Samaria. Ma Ieu i ga tumu ta umana buk, ma i ga tulue diat uro Samaria, tadav ra umana luluai ta ra pia na pal, ma tadav ra umana patuana, ma tadav diat dia ga balaure ra umana bul mur tai Akab, ma i ga biti: ²Ba ava vatur vake go ra buk, (a umana natu i kavava luluai dia ki pire vavat, ma ra umana kiki na vinavana ma ra umana os dia ki, ma ra umana pia na pal di ga liplip bat diat ma ra umana vargal bula,) ³avat a pilak pa nina i boina kakit ta ra umana natu i kavava luluai, ma avat a vaki ia ta ra kiki na king kai tamana, ma avat a varubu ure ra apik na tarai kai kavava luluai. ⁴Ma dia ga burut na kaia, ma dia ga biti: Ea, i ga uvua pa ra ura king, ma dat a tur dave? ⁵Ma nina i ga kure ra kuba i ra king, ma nina i ga kure ra pia na pal, ma ra umana patuana, ma diat dia ga balaure ra umana natu i ra king, dia ga tulue go ra tinata pire Ieu: Avet kaum umana tultul, ma avet a pait muka nam u kure; pa avet a vatur ta tikai upi na king; una pait nam i boina ta ra luaina matam.

⁶Ma Ieu i ga tulue ra vauruana buk tadav diat, ma i ga biti: Ona ava tur maravut iau, ma ona avat a torom ta ra nilaigu, avat a kutu vue ra ulu i ra umana natu i kavava luluai, ma avat a kap diat piragu ati Iesrel ta ra pakana bung dari ningene. Ma nam ra lavurua na vinun na natu i ra king dia ga ki ta ra vavai na varbalaurai kai ra umana ngalangala ta ra pia na pal. ⁷Ma ba ra buk i ga pot tadav diat, dia ga kinim pa ra lavurua na vinun na natu i ra king, ma dia ga doko diat, ma dia ga poe ra ulu i diat ta ra umana rat, ma dia ga tulue diat pirana uro Iesrel.

⁸Ma tika na tultul i ga vana ma i ga ve dari: Di tar kap ra umana ulu i ra umana natu i ra king. Ma i ga biti: Avat a vung diat ta ra ura

vuvungaina ta ra mataniolo ta ra pia na pal, ma diat a ki abara tuk ta ra malana. ⁹Ma ba i ga malana i ga irop, ma i ga tur ma i ga biti tai ra tarai: Avat a umana tena takodo; ea, iau ga varpit ure kaugu luluai ma iau ga doka; ma to ia laka i ga ubu go diat? ¹⁰Avat a kapa ba pa ta tinata kai ra Luluai nina i ga tatike ure ra apik na tarai kai Akab na bura vakuku tar ta ra pia; ra Luluai i tar pait muka nam i ga tatike tai kana tultul Elia.

¹¹Damana Ieu i ga doko diat par nina dia ga ki valili ta ra apik na tarai kai Akab aro Iesrel, ma i ga doko bula kana umana luluai, ma ra umana talaina, ma kana umana tena tinabar, tuk tar pa ta tikai i laun valili.

¹²Ma i ga tut, ma i ga vana kan diat, ma i ga vana uro Samaria. Ma ba i ga tadav Bet-Eked, ra pakana kai ra umana tena balabalaure sip, ta ra nga, ¹³Ieu dia ga varkuvo ma ra umana niuru i Akasia ra king luda, ma i ga biti: To ia avat? Ma dia ga biti: Avet a umana niuru i Akasia, ma ave vana upi avet a gire ra umana natu i ra king, ma ra umana natu i ra tulai kai ra king. ¹⁴Ma i ga biti: Avat a kinim vake diat. Ma dia ga kinim vake diat, ma dia ga doko diat ta ra tung aro Bet-Eked, a ivat na vinun ma a ura tutana diat; ma pa i ga nur vue ta tikai ta diat upi na laun.

¹⁵Ma ba i ga vana papa mabara, dir ga varkuvo ma Ieonadab natu i Rekab tago i ga vana upi na barat ia; ma i ga varvagai pirana ma i ga biti tana: Dave, ra balam i dovot da ra balagu i dovot piram? Ma Ieonadab i ga bali ia: Maia. Ma Ieu i ga biti: Uti ra limam. Ma ba i ga. tuelve ra limana pirana, i ga vatur ia ma i ga vako ta kana kiki na vinavana.

¹⁶Ma i ga biti: Dor a vana, ma una gire kaugu niongor ure ra Luluai. Ma i ga kap ia uro Samaria ta kana kiki na vinavana. ¹⁷Ma ba i ga pot aro Samaria, i ga doko diat parika kai Akab nina dia ga ki boko aro Samaria, tuk i ga nila vue, da ra tinata kai ra Luluai nina i ga tatike tai Elia.

Ieu i nila vue diat dia lolotu tadav Baal

¹⁸Ma Ieu i ga oro guve ra tarai parika, ma i ga biti ta diat: Akab i ga torom tai Baal a ik ika; ma Ieu na manga torom tana. ¹⁹Io, avat a tulue uti piragu ra lavur propet par kai Baal, ma diat par dia lotu pirana, ma kana umana tena tinabar; koko da iba upi ta tikai ta diat; kaugu ta ngala na tinabar ure Baal; ma nina pa i vana tana, pa na laun. Ma Ieu i ga pait ia ma ra vavagu upi na nila vue diat dia lolotu tadav Baal. ²⁰Ma Ieu i ga biti: Avat a kubu ta lukara gomgom ure Baal: Ma dia ga pait ia. ²¹Ma Ieu i ga vartuluai vurvurbit ta ra langun Israel ure, ma diat par nina dia lotu tadav Baal dia ga pot; pa ta tutana ba pa i ga vana. Ma dia ga ruk ta ra kuba i Baal, ma ra kuba i Baal i ga kor tuna. ²²Ma i ga biti tai nina i ga kure ra umana mal: Una kap ra umana mal ure ra tarai na lotu kai Baal. Ma i ga kap vaarike ra umana mal. ²³Ma Ieu, dir ma Ieonadab natu i Rekab, dir ga ruk ta ra kuba i Baal; ma i ga biti tai ra tarai na lotu kai Baal: Avat a gigira, upi koko ta tultul kai ra Luluai na ki ati livuan

ta vavat, a tarai na lotu ka kai Baal. ²⁴Namur i ga tur pa ia pi na pait ra tinabar ma upi na tul tar ra umana tinabar di tuntun tar ia.

Ma Ieu i ga tar tibe lavutul na vinun na tutana ara ra pia, ma i ga tar biti: Gala tika na tutana ta diat nina iau nur tar diat ta ra lima i vavat i lop, nina i vuna tana na bali ra nilaun kai nam ra tutana ma kana nilaun iat. ²⁵Ma ba Ieu i ga tar tul vapar tar ra tinabar di tuntun tar ia, i ga biti tai ra umana monamono ma ra umana luluai na vinarubu: Avat a ruk, ma avat a doko diat; koko ta tikai na irop. Ma dia ga doko diat ma ra pakat na vinarubu. Ma ra umana monamono ma ra umana luluai na vinarubu dia ga vue vairop diat ura ra pia ma dia ga ruk ta ra pakana aro iat ta ra kuba i Baal, ²⁶ma dia ga kap vairop ra umana pagapaga kan ra kuba i Baal, ma dia ga tun diat. ²⁷Ma dia ga pamar gigi ra pagapaga ure Baal, ma dia ga re vue ra kuba i Baal, ma dia ga pait pukue upi ra pakana ure ra puta, ma i tuk gori.

²⁸Damana Ieu i ga nila vue Baal kan Israel. ²⁹Ia kaka Ieu pa i ga vana kan ra kaina mangamangana kai Ieroboam natu i Nebat nina i ga varirap Israel tana, ma dia ga lotu boko tadav ra ura nat na bulumakau dir goled aro Betel ma aro Dan. ³⁰Ma ra Luluai i ga biti tai Ieu: Tago u ga pait ra magit i boina ba u ga pait ra magit nina i takodo ta ra luaina matagu, ma u ga pait ot pa ra nuknukigu ure ra apik na tarai kai Akab, damana ra umana natum diat a ki ta ra kiki na king kai Israel, ma na tuk tar ta ra vaivatina taun tarai. ³¹Ma Ieu pa i ga balaure pi na mur ot pa ra tinata na varkurai kai ra Luluai ra God kai Israel ma ra nuknukina parika; pa i ga vung vue ra kaina mangamangana kai Ieroboam, nina i ga varirap Israel tana.

³²Ta nam ra e ra Luluai i ga tur pa ia pi na kutu vue ta umana pakana kan Israel; ma Kasael i ga uvua pa diat ta ra lavur langun par kai Israel, ³³papa ra Iordan maro ta ra matana taur, ma ra langun Gilead par, Gad ma Ruben ma Manase, ma papa aro Aroer nina i ki ta ra male Amon, maia, ra langun par Gilead ma Basan.

³⁴Ma ra umana enana papalum kai Ieu, ma ra lavur magit i ga pait ia, ma ra dekdekina, pa di ga tumu diat vang ta ra buk na tutumu vakai ure ra umana king Israel? ³⁵Ma di ga vadiop Ieu varurung ma ra umana tamana, ma dia ga punang ia aro Samaria. Ma Ieoakas natuna i ga kia vue ta ra kini na king. ³⁶Ma Ieu i ga ki na king ure Israel aro Samaria ure a ura vinun ma lavutul na kilala.

Atalia i kale ebe ra varkurai

(2 Tutu 22:10–23:21)

11 ¹Ma ba Atalia tina i Akasia i ga gire ba natuna i ga tar mat, i ga tut ma i ga doko ra umana tutana par ta ra apik na tarai kai ra king. ²Ia kaka Ieoseba, natu i Ieoram ra king, nina dir taina ma Akasia, i

ga tak pa Ioas natu i Akasia kan ra umana natu i ra king nina di ga doko diat, ma i ga ive dir ma kana tena varbalaurai ta ra pal na vava; damana di ga ive kan ra mata i Atalia, ma pa di ga doka. ³Ma i ga balaure ive ta ra kuba i ra Luluai laptikai na kilala; ma Atalia i ga kure ra gunan.

⁴Ma ta ra kilala lavurua leoiada i ga vartuluai upi ra umana luluai na vinarubu nina dia ga kure ra tarai Kar ma ra umana monamono, ma i ga agure diat ta ra bala na kuba i ra Luluai; ma i ga pait ra kunubu ma diat, ma dia ga vavalima pirana ta ra kuba i ra Luluai, ma i ga vaarike natu i ra king pire diat. ⁵Ma i ga vartuluai pire diat, ma i ga biti: Go ra magit nina ba avat a pait ia: tika na vautuluna ta vavat ba ava pot ta ra Bung Sabat avat a monamono ta ra kuba i ra king; ⁶ma tika na vautuluna ta vavat avat a tur ta ra mataniolo Sur; ma ta ra tika na vautuluna ta vavat avat a tur ta ra mataniolo aro namur ta ra umana monamono; damana avat a mono ra kuba i ra king ma avat a liplip bat ia. ⁷Ma ta ra ura tiniba ta vavat, nina ava langalanga ta ra Bung Sabat, avat a mono bat ra king ta ra kuba i ra Luluai. ⁸Avat a tur kikil ra king, ma tikatikai na vatur vake kana vargal ta ra limana; ma ona ta tika i bolo livuan ta ra umana monamono, da doka; ma ta ra lavur pakana ra king i vana tana, avat a varagur me.

⁹Ma ra umana luluai na vinarubu dia ga pait muka nam leoiada ra tena tinabar i ga ve diat i tana; diat tikatikai dia ga ben pa kadia tarai, diat di ga tibe diat upi diat a varbalaurai ta ra Bung Sabat, ma diat bula dia ga langalanga ta ra Bung Sabat, ma dia ga pot tadav leoiada ra tena tinabar. ¹⁰Ma ra tena tinabar i ga tul tar ia pire ra umana luluai na vinarubu ra umana rumu ma ra umana bakbakit nina ba kai ra king David, ma dia ga ki ta ra kuba i ra Luluai. ¹¹Ma ra tarai na monamono dia ga vatur kadia vargal tikatikai, ma dia ga tur kikil ra uguugu na vartabar ma ra pal, papa ta ra papar a lima tuna ta ra pal ma tuk tar ta ra papar a maira tana, upi diat a balaure ra king. ¹²Ma i ga ben vairop natu i ra king, ma i ga vatoke tar ra kere na king tana, ma i ga tul tar ra buk na varkurai pirana; ma i ga ku ia upi na king; ma dia ga papar lima, ma dia ga oraoro: God na valaun ra king!

¹³Ma ba Atalia i ga valongore ra nilai ra umana monamono ma ra nilai ra tarai, i ga ruk tadav diat ta ra kuba i ra Luluai; ¹⁴ma i ga gire ra king ba i ga tur ta ra turtur da ra mangamangana kai ra king, ma ra umana luluai na vinarubu ma ra umana tena vu tavur ta ra paparaina; ma ra tarai na gunan par dia ga gugu ma dia ga vu ra umana tavur. Ma Atalia i ga rada kana mal, ma i ga oraoro dari: A vavagu, a vavagu! ¹⁵Ma Ieoiada ra tena tinabar i ga vartuluai pire ra umana luluai na tarai na vinarubu ba diat a ben vue livuan ta ra tarai na vinarubu, ma diat a doko nina i mainge ba na mur ia ma ra pakat na vinarubu; tago ra tena tinabar i ga tugal diat ba koko da doka ta ra kuba i ra Luluai. ¹⁶Ma dia ga kinim ia;

ma i ga irop ta ra mataniolo na os ta ra kuba i ra king, ma di ga doka abara.

¹⁷Ma leoiada i ga pait ra kunubu ure ra Luluai ma ra king ma ra tarai, upi diat a tarai kai ra Luluai, ma i ga pait bula ra kunubu ure ra king ma ra tarai. ¹⁸Ma ra tarai par ta ra gunan dia ga vana tar ta ra kuba i Baal, ma dia ga re vue; kana umana uguugu na vartabar ma kana umana tabataba dia ga pamar gigi diat, ma dia ga doko Matan ra tena tinabar kai Baal ta ra luaina mata i ra umana uguugu. Ma ra tena tinabar i ga tibe ra umana monamono ure ra kuba i ra Luluai.

¹⁹Ma i ga ting pa ra umana luluai na vinarubu, ma ra tarai Kar, ma ra umana monamono, ma ra tarai par; ma dia ga ben pa ra king kan ra kuba i ra Luluai tadav ra kuba i ra king, ma dia ga olo ta ra mataniolo kai ra umana monamono. Ma i ga ki ta ra kiki na king. ²⁰Ma ra tarai par ta ra gunan dia ga gugu; ma ra pia na pal i ga nunure ra malmal, ba di ga doko Atalia ma ra pakat na vinarubu ta ra kuba i ra king. ²¹Ioas i ga laun vue lavurua na kilala ba i ga tur pa ia upi na king.

Ioas i ki na king Iuda

(2 Tutu 24:1-27)

12 ¹Ioas i ga tur pa ra kini na king ta ra kilala lavurua ta ra kini na king kai Ieu; ma i ga ki na king a ivat na vinun na kilala arama Ierusalem; ma ra iang i tinana Sibia a vavina Ber-Seba. ²Ma Ioas i ga pait nam i ga takodo ta ra luaina mata i ra Luluai ta nam ra umana bung ta kana nilaun ba leoiada ra tena tinabar i ga vateten ia tana. ³Ia kaka pa di ga re vue ra umana tavul a lotu; ra tarai dia ga pait ra tinabar ma dia ga tun ra bulit i ang na katkat boko ta ra umana tavul a lotu.

⁴Ma Ioas i ga biti ta ra umana tena tinabar: Ra mani parika ure ra magit di ga vagomgom ia ma di kap tar ia ta ra kuba i ra Luluai, ra mani nina tikitikai i varkul me ure kana nilaun ma ra mani nina ra bala i ta tikai i mariga upi na vartabar me ta ra kuba i ra Luluai, ⁵boina ba ra umana tena tinabar diat a vatur vake, tikitikai ta kana tiniba iat; ma diat a mal vatikene pa ra pal i gomgom, ba dia gire ta magit i kaina tana. ⁶Ia kaka, ba Ioas i ga ki na king a ura vinun ma a utul a kilala, ra umana tena tinabar pa dia ga mal pa boko ra umana tarada ta ra pal i gomgom. ⁷Damana Ioas i ga vartuluai upi Ieoiada ma ra umana tena tinabar, ma i ga biti ta diat: Ta ra ava pa ava ga mal ra magit i kaina ta ra pal i gomgom? Papa gori koko avat a vatur vake ra mani ta kavava tiniba iat, avat a tul tar ia ka ure ra minamal ta ra pal i gomgom. ⁸Damana ra umana tena tinabar dia ga mulaot ba koko diat a vatur vake mule ta vartabar na mani tai ra tarai, ma koko mulai diat a vatur vake ra tiniba ure ra minamal ta ra pal i gomgom.

⁹Ma Ieoiada ra tena tinabar i ga kap pa tika na bok, ma i ga poko ra mata ta ra ul a bok, ma i ga vatur ia maravai ta ra uguugu na vartabar

nina ta ra papar a lima tuna ta ra mataniolo ai ra kuba i ra Luluai; ma ra umana tena tinabar nina dia ga tur na nimono ta ra matakilalat dia ga vung tar ra mani par tana nina di ga kap ia ta ra kuba i ra Luluai. ¹⁰Ma ba di ga gire ba ra bok i buka ma ra mani, ra tena varbalaurai kai ra king ma ra tena tinabar ngalangala dir ga pot, ma ra mani nina di ga vung ia ta ra kuba i ra Luluai dir ga luk ia ma dir ga poe ta ra umana popopoi. ¹¹Ma dir ga tul tar ra mani nina di ga valar ia pire ra umana luluai na papalum ta ra kuba i ra Luluai; ma dia ga kul ra umana tena madaka ta ra davai ma ra umana tena pait pal, nina dia ga papalum ta ra kuba i ra Luluai, ¹²ma ra umana tena madaka ta ra vat ma ra umana tena pinopoko na vat; ma dia ga kul bula ra davai ma ra vat upi da mal ra umana tarada ta ra kuba i ra Luluai, ma ta enana magit bula ure ra minamal na pal. ¹³Pa di ga mal ra umana momamomo na silva, ra umana punpun vinau na lamp, ra umana ikilik na la, ra umana tavor, ba ra umana la na goled, ba ra umana la na silva, ma go ra mani nina di ga kap ia tadav ra kuba i ra Luluai, ¹⁴tago di ga tul tar ia ka pire ra umana tena papalum nina dia ga mal ra kuba i ra Luluai me. ¹⁵Pa dia ga tir diat nina di ga tul tar ra mani pire diat upi diat a vapuak ra umana tena papalum me, tago dia ga papalum ma ra dovotina. ¹⁶Ra mani di ga tul tar ia ure ra umana tinabar na nirara, ma ra mani ure ra umana tinabar na varporong, pa di ga kap ia ta ra kuba i ra Luluai; kai ra umana tena tinabar iat.

¹⁷Ta nam ra e Kasael ra king Siria i ga tut ure ra pia na pal Gat, ma i ga uvia pa ia. Ma Kasael i ga lingan upi Ierusalem. ¹⁸Ma Ioas ra king Iuda i ga tak pa ra umana gomgom na magit nina Ieosapat ma Ieoram ma Akasia, kana utul a ngala, dital ga vagomgom diat ba dital ga king Iuda, ma nam ra umana magit ia iat i ga vagomgom diat, ma ra goled par nina i ga ki ta ra vuvuvung na mani ta ra kuba i ra Luluai ma ta ra kuba i ra king, ma i ga tulue pire Kasael ra king Siria; ma Kasael i ga nur vue Ierusalem.

¹⁹Ma ra umana enana papalum kai Ioas, ma ra lavur magit i ga pait ia, pa di ga tumu diat vang ta ra buk na tutumu vakai ure ra umana king Iuda? ²⁰Ma kana umana tultul dia ga tut na varpit ure, ma dia ga ubu Ioas ta ra pal Milo ta ra nga uro Silo. ²¹Ma Iosakar natu i Simeat, ma Ieosabad natu i Somer, kana ura tultul, dir ga ub ia ma i ga mat; ma dia ga punang ia varurung ma ra umana tamana ta ra pia na pal kai David; ma Amasia natuna i ga kia vue ta ra kini na king.

Ieoakas i ki na king Israel

13 ¹Ta ra kilala a ura vinun ma a utul ta ra kini na king kai Ioas natu i Akasia ra king Iuda, Ieoakas natu i Ieu i ga tur pa ia pi na king ure Israel aro Samaria, ma i ga ki na king a vinun ma lavurua na

kilala. ²I ga pait nam i ga kaina ta ra luaina mata i ra Luluai, ma i ga mur ra lavur kaina mangamangana kai Ieroboam natu i Nebat, nina i ga varirap Israel tana; pa i ga vana kan ia.

³Ma ra kankan kai ra Luluai i ga tut ure Israel, ma i ga nur vatikene tar diat ta ra lima i Kasael ra king Siria, ma ta ra lima i Ben-Adad natu i Kasael. ⁴Ma Ieoakas i ga kail tadav ra Luluai, ma ra Luluai i ga valongore; tago i ga gire ra kinadik kai ra tarai Israel, nina ba ra king Siria i ga ki taun diat me. ⁵(Ma ra Luluai i ga tul tar ra tena valaun pire Israel, ma dia ga langalanga kan ra lima i ra tarai Siria; ma ra tarai Israel dia ga ki ta kadia umana palpal da lua. ⁶Ia kaka pa dia ga vana kan ra kaina mangamangana kai ra apik na tarai kai Ieroboam, nina i ga varirap Israel tana, ma dia ga mur diat; ma tika na tabataba i Asera i ga tur boko Samaria.) ⁷A tarai na vinarubu kai Ieoakas dia to na panie, ma i da a ilima na vinun na tena kiki os, ma a vinun na kiki na vinavana, ma a vinun na arip na marmar na tena vinarubu dia vanavana ma ra kau i diat, dia laun valili ka; tago ra king Siria i ga vakaina diat ma dia ga vardada ka ma ra tobon ta ra tavul a rararama vuai.

⁸Ma ra umana enana papalum kai Ieoakas, ma ra lavur magit i ga pait ia, ma ra dekdekina, pa di ga tumu diat vang ta ra buk na tutumu vakai ure ra umana king Israel? ⁹Ma di ga vadiop Ieoakas varurung ma ra umana tamana; ma di ga punang ia aro Samaria; ma Ieoas natuna i ga kia vue ta ra kini na king.

Ieoas i ki na king Israel

¹⁰Ta ra kilala a utul a vinun ma lavurua ta ra kini na king kai Ioas ra king Iuda, Ieoas natu i Ieoakas i ga tur pa ia pi na king ure Israel aro Samaria, ma i ga ki na king a vinun ma laptikai na kilala. ¹¹Ma i ga pait nam i ga kaina ta ra luaina mata i ra Luluai; pa i ga vana kan ra lavur kaina mangamangana kai Ieroboam natu i Nebat, nina i ga varirap Israel tana; i ga mur uka diat.

¹²Ma ra umana enana papalum kai Ieoas, ma ra lavur magit i ga pait ia, ma ra dekdekina ba i ga varubu ma Amasia ra king Iuda, pa di ga tumu diat vang ta ra buk na tutumu vakai ure ra umana king Israel?

¹³Ma di ga vadiop Ieoas varurung ma ra umana tamana; ma Ieroboam i ga ki ta kana kiki na king; ma di ga punang Ieoas aro Samaria varurung ma ra umana king Israel.

A mutuaina tinata na propet kai Elisa, ma i mat

¹⁴Ma Elisa i ga mait ma ra minait nina i ga mat me; ma Ieoas ra king Israel i ga vana ur tadav ia ma i ga tangie, ma i ga biti: Tamagu, tamagu, ra kiki na vinavana kai Israel, ma diat dia kure ra umana os tana! ¹⁵Ma Elisa i ga biti tana: Una tak pa ra panak ma ra umana pu; ma i ga tak

pa ra panak ma ra umana pu. ¹⁶Ma i ga biti tai ra king Israel: Una al ra panak; ma i ga al ia. Ma Elisa i ga vung ra limana taun ra lima i ra king. ¹⁷Ma i ga biti: Una papa ra mata na kalangar ta ra papar a taur; ma i ga papa ia. Ma Elisa i ga biti: Una poponok; ma i ga poponok. Ma i ga biti: Ra pu na niuvia kai ra Luluai, ra pu na niuvia ure Siria; tago una ubu ra tarai Siria aro Apek tuk una ga kamare vue diat.

¹⁸Ma i ga biti: Una tak pa ra umana pu; ma i ga tak pa diat. Ma i ga biti tai ra king Israel: Una kita ra pia; ma i ga kita ra pia a utul a pakana ka. ¹⁹Ma ra tutana kai God i ga kankanuane, ma i ga biti: Na ga boina gala u ga kikikita a ilima ba laptikai na pakana; gala damana, gala una ga ubu Siria tuk u ga nila vue; ma go una ubu Siria a utul a pakana ka.

²⁰Ma Elisa i ga mat, ma di ga punang ia. Ma ta ra kilakilala ta umana loko na tarai Moab dia ga vala pot upi ra ra varpa. ²¹Ma ba ra tarai dia ga vanavana upi diat a punang ta tikai nina i ga mat, ea, dia ga gire tika na loko na tarai na ra varpa; ma dia ga vue ra tutana ta ra babang na minat kai Elisa; ma ba ra tutana i ga tadav ra umana ur i Elisa i ga laun ma i ga tur.

²²Ma Kasael ra king Siria i ga ki taun Israel ta ra umana kilala Ieoakas i ga king tana. ²³Ma ra Luluai i ga gire ung diat, ma i ga mari diat, ma i ga nuk pa diat, ure kadia kunubu ma Abaraam ma Isak ma Iakob; damana pa i ga nila vue diat, ma pa i ga okole vue diat kan ra luaina matana tuk gori. ²⁴Ma Kasael ra king Siria i ga mat; ma Ben, Adad natuna i ga kia vue ta ra kini na king. ²⁵Ma Ieoas natu i Ieoakas i ga kap valilikun nam ra umana pia na pal kan ra lima i Ben-Adad natu i Kasael nina i ga kap pa diat tai Ieoakas tamana ta ra vinarubu. A utul a pakana Ieoas i ga ub ia, ma i ga kap valilikun mule ra umana pia na pal kai Israel.

Amasia i ki na king

(2 Tutu 25:1-28)

14 ¹Ma Amasia natu i Ioas ra king Iuda i ga tur pa ia pi na king ta ra vauruana kilala ta ra kini na king kai Ieoas natu i Ieoakas ra king Israel. ²I ga tur pa ia pi na king ba i ga laun vue a ura vinun ma a ilima na kilala; ma i ga ki na king a ura vinun ma lavuvat na kilala arama Ierusalem; a iang i tinana Ieadin marama Ierusalem. ³I ga pait nina i ga takodo ta ra luaina mata i ra Luluai, ia kaka, pa i ga vardada ma David kana ngala; i ga pait nam Ioas tamana i ga pait ia. ⁴Ia kaka pa di ga tak vue ra umana tavul a lotu; a tarai dia ga pait boko ra umana tinabar ma dia ga tun ra bulit i ang na katkat ta ra umana tavul a lotu.

⁵Ma ba kana varkurai i ga tur padikat pirana, i ga doko nam ra ura tultul nina dir ga doko tamana ra king; ⁶pa i ga doko ra umana natu i nam ra ura tena vardodoko, da di ga tumu ia ta ra buk na varkurai kai

Moses, da ra Luluai i ga vartuluai ba i ga biti: Koko da doko ra tarai ure ra umana natu i diat, ma koko da doko ra umana bul ure ra umana tama i diat; tikitikai na virua ure kana kaina mangamangana iat.

⁷I ga doko ra vinun na arrip na marmar na tutana Edom ta ra male na solt, ma i ga uvia pa ra pia na pal Sela ta ra vinarubu, ma i ga vaiang ia ba Ioktel, ma i ga tuk gori.

⁸Ma Amasia i ga tulue ta umana tultul pire Ieoas natu i Ieoakas natu i Ieu, ra king Israel, ma i ga biti: Una mai, dor a varboboi. ⁹Ma Ieoas ra king Israel i ga tulue ra tinata pire Amasia ra king Iuda dari: Ra kait nina i ga ki Lebanon i ga biti tai ra tagatagal Lebanon, Una tul tar natum a vavina pire natugu a tutana pi dir a tulai; ma tika na leing na pui aro Lebanon i ga bolo, ma i ga rua taun ra kait. ¹⁰A dovotina u ga ubu Edom, ma ra balam i ngala tana; una langlang tana, ma una ki ta kaum gunan; ta ra ava una vatut ra purpuruan ma una kaina tana, ma una bura, avat ma ra tarai Iuda?

¹¹Ma Amasia pa i ga mainge ba na valongore. Damana Ieoas ra king Israel i ga vana, ma dir ma Amasia ra king Iuda dir ga varboboi aro Bet-Semes, nina ba kai Iuda. ¹²Ma ra tarai Israel dia ga uvia pa ra tarai Iuda, ma dia ga lop tar ta ra kubakuba i diat. ¹³Ma Ieoas ra king Israel i ga kinim pa Amasia ra king Iuda, natu i Ioas natu i Akasia, aro Bet-Semes, ma i ga vana urama Ierusalem, ma i ga rada vue ra liplip na vat Ierusalem papa ra mataniolo Epraim tuk tar ta ra mataniolo ta ra ngu na liplip, tika na mar na pokono ra lolovina tana. ¹⁴Ma i ga kap pa ra goled ma ra silva par, ma ra umana la nina di ga tadav diat ta ra kuba i ra Luluai, ma ta ra vuvuvung na mani ta ra kuba i ra king; ma i ga kap bula ra tarai upi ra kikia, ma i ga lilikun uro Samaria.

¹⁵Ma ra umana enana papalum kai Ieoas, ma ra dekdekina, ma kadir vinarubu ma Amasia ra king Iuda, pa di ga tumu diat vang ta ra buk na tutumu vakai ure ra umana king Israel? ¹⁶Ma di ga vadiop Ieoas varurung ma ra umana tamana, ma di ga punang ia aro Samaria varurung ma ra umana king Israel; ma Ieroboam natuna i ga kia vue ta ra kini na king.

¹⁷Ma Amasia natu i Ioas ra king Iuda i ga laun a vinun ma a ilima na kilala namur ta ra minat i Ieoas natu i Ieoakas ra king Israel.

¹⁸Ma ra umana enana papalum kai Amasia pa di ga tumu diat vang ta ra buk na tutumu vakai ure ra umana king Iuda? ¹⁹Ma dia ga varpit ure arama Ierusalem, ma i ga lop uro Lakis; ma dia ga korot mur ia uro Lakis, ma dia ga doka abara. ²⁰Di ga kap pa ra minatina ta ra umana os; ma di ga punang ia arama Ierusalem varurung ma ra umana tamana ta ra pia na pal kai David. ²¹Ma ra tarai Iuda par dia ga pilak pa Usia, nina ba i ga a vinun ma laptikai kana kilakilala na nilaun, ma dia ga vaki ia pi na kia vue tamana Amasia ta ra kini na king. ²²I ga vatut Elat ma i ga kap valilikun mule tai Iuda, namur ta ra minat kai tamana.

Ieroboam i ki na king

²³Ma Ieroboam natu i Ieoas ra king Israel i ga tur pa ia pi na king ta ra kilala a vinun ma a ilima ta ra kini na king kai Amasia natu i Ioas ra king Iuda, ma i ga ki na king aro Samaria a ivat na vinun ma tika na kilala.

²⁴Ma i ga pait nam i ga kaina ta ra luaina mata i ra Luluai, ma pa i ga vana kan ra lavur kaina mangamangana kai Ieroboam natu i Nebat, nina i ga varirap Israel tana.

²⁵I ga langun mule ra pia Israel papa ra langun Kamat ma tuk tar ta ra ta ta ra Araba, da ra tinata kai ra Luluai, ra God kai Israel, nina i ga tatike ta kana tultul Iona natu i Amitai ra propet, maro Gat-Keper. ²⁶Tago ra Luluai i ga gire ra kini na malari kai Israel, ba i ga tar mamat; tago pa ta vilavilau ma pa ta tutana langalanga, ma pa ta na pi na maravut Israel. ²⁷A Luluai pa i ga biti ba na pun vue ra iang i Israel kan ra vavai na bakut; damana i ga valaun diat ta ra lima i Ieroboam natu i Ieoas.

²⁸Ma ra umana enana papalum kai Ieroboam, ma ra lavur magit i ga pait ia, ma ra dekdekina, ma kana umana vinarubu, ma kana niuvia ba i ga kap valilikun mule Damasko ma Kamat, nina ba kai Iuda lua, ure Israel, pa di ga tumu diat vang ta ra buk na tutumu vakai ure ra umana king Israel? ²⁹Ma di ga vadiop Ieroboam varurung ma ra umana tamana, nina ra umana king Israel; ma Sekaria natuna i ga kia vue ta ra kini na king.

Usia i ki na king

(2 Tutu 26:1-23)

15 ¹Ma Usia natu i Amasia ra king Iuda i ga tur pa ia pi na king ta ra kilala a ura vinun ma lavurua ta ra kini na king kai Ieroboam ra king Israel. ²I ga laun vue a vinun ma laptikai na kilala ba i ga tur pa ia pi na king; ma i ga ki na king a ilima na vinun ma a ura kilala arama Ierusalem; ra iang i tinana Iekolia a vavina Ierusalem. ³Ma i ga pait nam i ga takodo ta ra luaina mata i ra Luluai da tamana Amasia i ga pait ia. ⁴Ia kaka pa di ga re vue ra umana tavul a lotu; a tarai dia ga varvartabar ma dia ga tun ra bulit i ang na katkat boko ta ra umana tavul a lotu.

⁵Ma ra Luluai i ga ubu ra king, ma i ga vukavuka tuk tar ta ra bung i ga mat i tana, ma i ga ki ta ra pal irai. Ma Iotam natu i ra king i ga kure ra kuba i ra king, ma i ga ki na varkurai pire ra tarai.

⁶Ma ra umana enana papalum kai Usia, ma ra lavur magit i ga pait ia, pa di ga tumu diat vang ta ra buk na tutumu vakai ure ra umana king Iuda? ⁷Ma di ga vadiop Usia varurung ma ra umana tamana, ma di ga punang ia varurung ma ra umana tamana ta ra pia na pal kai David; ma Iotam natuna i ga kia vue ta ra kini na king.

Sekaria i ki na king

⁸Ma Sekaria natu i Ieroboam i ga ki na king ure Israel ta ra kilala a utul a vinun ma lavutul ta ra kini na king kai Usia ra king Iuda, ma i ga ki na king aro Samaria a laptikai na gai. ⁹Ma i ga pait nam i ga kaina ta ra luaina mata i ra Luluai da ra umana tamana dia ga pait ia; pa i ga vana kan ra lavur kaina mangamangana kai Ieroboam natu i Nebat, nina i ga varirap Israel tana.

¹⁰Ma Salum natu i Iabes i ga varpit ure, ma i ga ub ia ta ra luaina mata i ra tarai, ma i ga doka, ma i ga kia vue ta ra kini na king.

¹¹Ma ra umana enana papalum kai Sekaria, di ga tumu diat ta ra buk na tutumu vakai ure ra umana king Israel. ¹²Go iat ra tinata kai ra Luluai nina i ga tatike pire ku, dari: Ra umana natum ta ra vaivatina taun tarai diat a ki ta ra kiki na king kai Israel. Ma i ga damana.

Salum i ki na king

¹³Salum natu i Iabes i ga tur pa ia pi na king ta ra kilala a utul a vinun ma lavuvat ta ra kini na king kai Usia ra king Iuda, ma i ga ki na king tika na gai ka aro Samaria.

¹⁴Ma Menakem natu i Gadi i ga tut maro Tirsa, ma i ga vana Samaria, ma i ga ubu Salum natu i Iabes aro Samaria, ma i ga doka, ma i ga kia vue ta ra kini na king.

¹⁵Ma ra umana enana papalum kai Salum, ma kana varpit, di ga tumu diat ta ra buk na tutumu vakai ure ra umana king Israel. ¹⁶Ta nam ra e Menakem i ga ubu Tapua, ma ra tarai par tana, ma ra umana gunan maravai tana papa aro Tirsa; tago pa dia ga papa are, damana i ga ub ia; ma i ga leveng ra vaden par tana nina dia ga kap bala.

Menakem i ki na king

¹⁷Ma Menakem natu i Gadi i ga tur pa ia pi na king ure Israel ta ra kilala a utul a vinun ma lavuvat ta ra kini na king kai Usia ra king Iuda, ma i ga ki na king aro Samaria a vinun na kilala. ¹⁸I ga pait nam i ga kaina ta ra luaina mata i ra Luluai; ta kana kilala na nilaun parika pa i ga vana kan ra lavur kaina mangamangana kai Ieroboam natu i Nebat, nina i ga varirap Israel tana.

¹⁹Ma Pul ra king Asiria i ga tut ure ra gunan; ma Menakem i ga tul tar tika na arip na marmar na talant na silva pire Pul, upi na tur maravut ia ma na vapidikat kana varkurai. ²⁰Ma Menakem i ga kap ra totokom pire ra umana uviana na tutana ta ra langun Israel, a ilima na vinun na pakana silva i ga kap ia pire diat tikitikai, upi na tul tar ia pire ra king Asiria. Damana ra king Asiria i ga lilikun, ma pa i ga ki ta ra gunan.

²¹Ma ra umana enana papalum kai Menakem, ma ra lavur magit i ga pait ia, pa di ga tumu diat vang ta ra buk na tutumu vakai ure ra umana

king Israel? ²²Ma di ga vadiop Menakem varurung ma ra umana tamana; na Pekakia natuna i ga kia vue ta ra kini na king.

Pekakia i ki na king

²³Ma Pekakia natu i Menakem i ga tur pa ia pi na king ure Israel ta ra kilala a ilima na vinun ta ra kini na king kai Usia ra king Iuda, ma i ga ki na king aro Samaria a ura kilala. ²⁴Ma i ga pait nam i ga kaina ta ra luaina mata i ra Luluai; pa i ga vana kan ra lavur kaina mangamangana kai Ieroboam natu i Nebat, nina i ga varirap Israel tana.

²⁵Ma Peka natu i Remalia, kana luluai na vinarubu, i ga varpit ure, ma i ga ben pa ra ilima na vinun na tutana Gilead, ma i ga ub ia ta ra pal na bakbakit ta ra kuba i ra king aro Samaria; ma i ga doka ma i ga kia vue ta ra kini na king.

²⁶Ma ra umana enana papalum kai Pekakia, ma ra lavur magit i ga pait ia, di ga tumu diat ta ra buk na tutumu vakai ure ra umana king Israel.

Peka i ki na king

²⁷Ma Peka natu i Remalia i ga tur pa ia pi na king ure Israel ta ra kilala a ilima na vinun ma a urua ta ra kini na king kai Usia ra king Iuda; ma i ga ki na king aro Samaria a ura vinun na kilala. ²⁸Ma i ga pait nam i ga kaina ta ra luaina mata i ra Luluai; pa i ga vana kan ra lavur kaina mangamangana kai Ieroboam natu i Nebat, nina i ga varirap Israel tana.

²⁹Ma ta ra e kai Peka ra king Israel Tiglat-Peleser ra king Asiria i ga pot, ma i ga uvia pa Ion, ma Abel-Bet-Maka, ma Ianoa, ma Kedes, ma Kasor, ma Gilead, ma Galilaia, ma ra langun Naptali par, ma i ga ben vavilavilau ra tarai uro Asiria. ³⁰Ma Osea natu i Ela i ga varpit ure Peka natu i Remalia, ma i ga ub ia, ma i ga doka, ma i ga kia vue ta ra kini na king, ta ra kilala a ura vinun ta ra kini na king kai Iotam natu i Usia.

³¹Ma ra umana enana papalum kai Peka, ma ra lavur magit i ga pait ia, di ga tumu diat ta ra buk na tutumu vakai ure ra umana king Israel.

Iotam i ki na king

(2 Tutu 27:1-9)

³²Ma Iotam natu i Usia ra king Iuda i ga tur pa ia pi na king ta ra vauruana kilala na king kai Peka natu i Remalia ra king Israel. ³³I ga tur pa ia pi na king ba i ga laun vue a ura vinun ma a ilima na kilala; ma i ga ki na king a vinun ma laptikai na kilala arama Ierusalem; a iang i tinana Ierusa natu i Sadok. ³⁴Ma i ga pait nam i ga takodo ta ra luaina mata i ra Luluai, ma i ga mur ra lavur mangamangana kai tamana Usia. ³⁵Ia kaka pa di ga re vue boko ra umana tavul a lotu; a tarai dia ga varvartabar ma dia ga tun ra bulit i ang na katkat boko ta ra umana tavul a lotu. I ga pait ra mataniolo arama ta ra kuba i ra Luluai.

³⁶Ma ra umana enana papalum kai Iotam, ma ra lavur magit i ga pait ia, pa di ga tumu diat vang ta ra buk na tutumu vakai ure ra umana king Iuda? ³⁷Ta nam ra e ra Luluai i ga vararak vatavuna Resin ra king Siria, ma Peka natu i Remalia, upi dir a tut ure Iuda. ³⁸Ma di ga vadiop Iotam varurung ma ra umana tamana, ma di ga punang ia varurung ma ra umana tamana ta ra pia na pal kai David; ma Akas natuna i ga kia vue ta ra Kini na king.

Akas i ki pa king
(2 Tutu 28:1-27)

16 ¹Ma Adas natu i Iotam ra king Iuda i ga tur pa ia pi na king ta ra kilala a vinun ma lavurua ta ra kini na king kai Peka natu i Remalia. ²Akas i ga laun vue a ura vinun na kilala ba i ga tur pa ia pi na king; ma i ga ki na king arama Ierusalem a vinun ma laptikai na kilala; ma pa i ga pait nam i ga takodo ta ra luaina mata i ra Luluai kana God da David kana ngala. ³I ga mur ra mangamangana kai ra umana king Israel; ma i ga tul tar natuna a tinabar di tuntun tar ia, da ra bilak na mangamangana kai ra umana Tematana nina ba ra Luluai i ga korot vue diat kan ra luaina mata i ra tarai Israel. ⁴Ma i ga vartabar ma i ga tuntun ra bulit i ang na katkat ta ra umana tavul a lotu, ma ta ra lavur ul a buana, ma ta ra vavai ra umana davai dia lubalubang.

⁵Ma Resin ra king Siria ma Peka natu i Remalia ra king Israel dir ga tut na vinarubu ure Ierusalem; ma dir ga tur vartakalat bat Akas, ma dir ga mama uvia pa ia. ⁶Ta nam ra e Resin ra king Siria i ga kap valilikun Elat upi kai Siria, ma i ga korot vue ra tarai Iudaia kan Elat; ma ra tarai Siria dia ga pot aro Elat, ma dia ga ki ie, ma i tuk tar gori. ⁷Ma Akas i ga tulue ra umana tultul pire Tiglat-Pileser ra king Asiria, ma i ga biti: Iau kaum tultul ma natum; una vana uti, ma una valaun pa iau kan ra lima i ra king Siria ma ra lima i ra king Israel nina dir tut ure iau. ⁸Ma Akas i ga tak pa ra silva ma ra goled nina i ga ki ta ra kuba i ra Luluai ma ta ra vuvung na mani ta ra kuba i ra king, ma i ga tulue upi ra vartabar pire ra king Asiria. ⁹Ma ra king Asiria i ga torom tana; ma ra king Asiria i ga vana, ma i ga tut ure Damasko, ma i ga uvia pa ia, ma i ga ben vavilavilau ra tarai tana uro Kir, ma i ga doko Resin.

¹⁰Ma ra king Akas i ga vana uro Damasko upi na barat Tiglat-Pileser ra king Asiria, ma i ga gire ra uguugu na vartabar nina i ga tur aro Damasko. Ma ra king Akas i ga tulue ra malalar i ra uguugu, ma ra valavalar tana ma ra nga na minamal par tana, pire Uria ra tena tinabar. ¹¹Ma Uria ra tena tinabar i ga pait ra uguugu na vartabar; da nam parika ra king Akas i ga tulue ra varvai ure maro Damasko, damana Uria ra tena tinabar i ga pait ia upi na ki na vaninara ure ra king ba na lilikun maro Damasko. ¹²Ma ba ra king i ga lilikun maro Damasko, ra king i ga gire ra uguugu. Ma ra king i

ga kakari maravai pire ra uguugu, ma i ga ko rikai tana, ¹³ma i ga tun kana tinabar di tuntun tar ia, ma kana tinabar na vuai na uma, ma i ga lolonge kana tinabar na nimomo, ma i ga apur ra gapu i kana tinabar na varmaram taun ra uguugu. ¹⁴Ma ra uguugu nina di ga pait ia ma ra palariam gobol ma i ga tur ta ra luaina mata i ra Luluai, i ga tak vue kan ra luaina mata i ra pal, kan ra pakana ba i ga tur tana livuan ta kana uguugu ma ra kuba i ra Luluai, ma i ga vatur ia ta ra papar a labur ta kana uguugu. ¹⁵Ma ra king Akas i ga vartuluai pire Uria ra tena tinabar ma i ga biti: Una tun ra tinabar di tuntun tar ia ta ra malana, ma ra tinabar na vuai na uma ta ra ravian, ma ra tinabar di tuntun tar ia nina ba kai ra king, ma kana tinabar na vuai na uma, ma ra tinabar di tuntun tar ia nina ba kai ra tarai par ta ra gunan, ma kadia tinabar na vuai na uma, ma kadia lavur tinabar na nimomo, ta ra ngala na uguugu; ma una apur ra gap parika taun ia kan ra tinabar di tuntun tar ia, ma kan ra tinabar; ma ra uguugu nina di ga pait ia ma ra palariam gobol, kaugu ka upi ina tititir tana. ¹⁶Ma Uria ra tena tinabar i ga pait muka nina ra king Akas i ga vartuluai tana.

¹⁷Ma ra king Akas i ga kutu vue ra umana paparai ra umana kiki na la, ma i ga tak vue ra la kan diat; ma i ga tak vue ra ngala na la kan ra ulu i ra umana bulumakau nina di ga pait diat ma ra palariam gobol, ma i ga vung ia ta ra kiki di ga pait ia ma ra vat. ¹⁸Ma ra nga na olaolo ure ra Bung Sabat nina di ga pait ia ta ra pal, ma ra mataniolo kai ra king, i ga tak vue dir kan ra kuba i ra Luluai, i ga vuna ta ra king Asiria.

¹⁹Ma ra umana enana papalum kai Akas nina i ga pait ia, pa di ga tumu diat vang ta ra buk na tutumu vakai ure ra umana king Iuda? ²⁰Ma di ga vadiop Akas varurung ma ra umana tamana, ma di ga punang ia varurung ma ra umana tamana ta ra pia na pal kai David; ma Esekia natuna i ga kia vue ta ra kini na king.

Samaria i bura ma ra tarai Israel di ki na vilavilau

17 ¹Ma Osea natu i Ela i ga tur pa ia pi na king ure Israel ta ra kilala a vinun ma a urua ta ra kini na king kai Akas ra king Iuda; ma i ga ki na king aro Samaria lavuvat na kilala. ²Ma i ga pait nam i ga kaina ta ra luaina mata i ra Luluai, ia kaka pa i ga manga kaina da ra umana king Israel dia ga laun lua tana.

³Ma Salmaneser ra king Asiria i ga tut ure; ma Osea i ga torom pirana, ma i ga kap tar ra totokom pirana. ⁴Ma ra king Asiria i ga matote ba Osea i ga varpit ure; tago i ga tar tulue ra umana tultul pire So ra king Aigipto, ma pa i ga tul tar ra totokom pire ra king Asiria, da i ga pait ia ta ra kilakilala; damana ra king Asiria i ga kinim ia, ma i ga vi ia ma i ga vake ta ra pal na banubat.

⁵Namur ra king Asiria i ga vana alalu ta ra gunan, ma i ga tut ure Samaria, ma i ga tur vartakalat bat ia a utul a kilala. ⁶Ma ta ra kilala

lavuvat ta ra kini na king kai Osea, ra king Asiria i ga uvia pa Samaria, ma i ga ben vavilavilau ra tarai Israel uro Asiria, ma i ga vaki diat aro Kala ma Kabor, ta ra papar a tava alir Gosan, ma ta ra umana pia na pal kai ra tarai Media.

⁷Go i ga vuna tago ra tarai Israel dia ga tar piam vue ra Luluai kadia God, nina i ga ben vairop vue diat kan ra gunan Aigipto, kan ra dekdek na lima i Parao ra king Aigipto, ma dia ga torom ta ra umana enana god, ⁸ma dia ga mur ra umana mangamangana kai ra umana Tematana, a tarai nina ra Luluai i ga korot vue diat kan ra luaina mata i ra tarai Israel, ma ra umana king Israel dia ga varirap diat i tana. ⁹Ma ra tarai Israel dia ga pait ive ra umana magit nina pa dia ga takodo ta ra luaina mata i ra Luluai kadia God; ma dia ga pait ra umana tavul a lotu ta kadia gunagunan, ta ra umana tavul a monamono ma ta ra umana pia na pal di ga liplip bat diat. ¹⁰Ma dia ga vatur kadia umana tabataba na vat ma kadia umana tabataba i Asera ta ra lavur ul a luana, ma ta ra vavai ra umana davai dia lubalubang; ¹¹ma dia ga tun ra bulit i ang na katkat ta ra umana tavul a lotu abara, da ra umana Tematana nina ra Luluai i ga vairop vue diat kan ra luaina mata i diat; ma dia ga pait ra umana bilak na magit upi diat a vakankan ra Luluai; ¹²ma dia ga torom ta ra umana tabataba, a mangamangana nina ra Luluai i ga biti ta diat ure dari: Koko avat a pait go.

¹³A dovotina ra Luluai i ga varvai pire Israel ma pire Iuda tai ra umana propet ma ra umana tena ginigira, ba i ga biti: Avat a vana kan kavava lavur kaina mangamangana, ma avat a kodop vake kaugu umana vartuluai ma kaugu umana togotogo, upi na varogop ma ra tinata na varkurai nina iau ga vartuluai ure pire ra umana tama i vavat, ma nina iau ga vaarike pire vavat ta kaugu umana tultul ra umana propet. ¹⁴Ia kaka pa dia ga mainge ba diat a valongore, dia ga karduk da ra umana tama i diat dia ga karduk, nina pa dia ga nurnur tai ra Luluai kadia God. ¹⁵Dia ga milikuane kana umana vartuluai, ma kana kunubu nina dia ga pait ia ma ra umana tama i diat, ma kana umana varvalai nina i ga varvai pire diat me; ma dia ga mur ra magit vakuku, ma dia ga papaua da ra umana Tematana nina dia ga ki kikil diat, a tarai nina ra Luluai i ga vartuluai pire diat ure ba koko diat a mur kadia umana mangamangana. ¹⁶Ma dia ga nuk vue ra umana vartuluai kai ra Luluai kadia God, ma dia ga tun mal ra umana tabalar upi kadiat, nina ba a ura nat na bulumakau, ma dia ga pait ra tabataba i Asera, ma dia ga lotu tadav ra kor arama ta ra maup, ma dia ga toratorom tai Baal. ¹⁷Ma dia ga tun ra umana natu i diat ta ra iap upi ra tinabar, ma dia ga nurnur ta ra papait ma ra agagar, ma dia ga ivure diat iat mulai upi diat a pait nam i ga kaina ta ra luaina mata i ra Luluai, upi da vakankan ia. ¹⁸Damana ra Luluai i ga kankanuane muka Israel, ma i ga okole vue diat kan ra luaina matana; pa ta na ta diat i ga ki valili, ia kaka ra vuna tarai Iuda.

¹⁹Ma Iuda bula pa dia ga kodop vake ra umana varkurai kai ra Luluai kadia God; dia ga mur ra umana mangamangana nina Israel dia ga pait diat. ²⁰Damana ra Luluai i ga pilak vue ra tarai Israel par, ma i ga vakadik diat, ma i ga nur tar diat pire ra umana tena ra varpa, tuk tar i ga okole vapar vue diat kan ra luaina matana. ²¹Ba i ga kutu vue Israel kan ra apik na tarai kai David, dia ga vaki Ieroboam natu i Nebat upi na king; ma Ieroboam i ga korot vue ra tarai Israel kan ra nimur pire ra Luluai, ma i ga vuna ta kadia ngala na varpam. ²²Ma ra tarai Israel dia ga mur ra lavur kaina mangamangana kai Ieroboam nina ia iat i ga pait ia, ma pa dia ga vana kan diat, ²³tuk ra Luluai i ga okole vue diat kan ra luaina matana, da i ga tatike ta kana umana tultul ra umana propet. Damana di ga kap vue ra tarai Israel kan kadia gunan tadav Asiria, ma dia ki abara tuk gori.

A kalamana tarai dia ki aro Samaria

²⁴Ma ra king Asiria i ga ben pa ra tarai maro Babilon, ma maro Kuta, ma maro Ava, ma maro Kamat, ma maro Separvaim, ma i ga vaki diat ta ra umana pia na pal Samaria, upi diat a kia vue ra tarai Israel; ma dia ga kale pa Samaria, ma dia ga ki ta ra umana pia na pal tana.

²⁵Ta ra turpai kadia kini abara pa dia ga ru ra Luluai; kari ra Luluai i ga tulue ta umana leon livuan ta diat, ma dia ga doko ta umana ta diat. ²⁶Ma di ga ve ra king Asiria dari: Ra umana vuna tarai nina u ga kap vue diat, ma u ga vaki diat ta ra umana pia na pal Samaria, dia tuptup ure ra mangamangana kai ra god ta nam ra gunan, damana i ga tulue ra umana leon livuan ta diat, ma dia doko ra tarai tago dia tuptup ure ra mangamangana kai ra god ta nam ra gunan. ²⁷Ma ra king Asiria i ga vartuluai, ma i ga biti: Avat a ben pa tikai ta diat ra umana tena tinabar nina ava ga kap diat mabara; boina ba na vana ma na ki abara upi na tovo diat ure ra mangamangana kai ra god ta nam ra gunan. ²⁸Ma tikai ta diat ra umana tena tinabar nina di ga ben vavilavilau diat maro Samaria i ga pot ma i ga ki aro Betel, ma i ga tovo diat ure ra variru tadav ra Luluai.

²⁹Ia kaka ra lavur vuna tarai dia ga pait kadia umana god, ma dia ga varuk diat ta nam ra umana pal ta ra umana tavul a lotu nina ra tarai Samaria dia ga pait ia, tikatika na vuna tarai dia ga pait ia ta nam iat ra pia na pal dia ga ki tana. ³⁰Ra tarai Babilon dia ga mal Sukot-Benot, ma ra tarai Kut dia ga mal Nergal, ma ra tarai Kamat dia ga mal Asima, ³¹ma ra tarai Ava dia ga mal Nibkas ma Tartak, ma ra tarai Separvaim dia ga tun ra umana natu i diat ta ra iap a tinabar tadav Adramalek ma Anamelek ra ura god kai ra tarai Separvaim. ³²Dia ga lotu tadav ra Luluai, ma dia ga pilak pa ta umana ta diat upi diat a tena tinabar ta ra umana tavul a lotu, ma dia ga pait ra tinabar ure diat ta ra umana pal

ta ra umana tavul a lotu. ³³Dia ga lotu tadav ra Luluai, ma dia ga torom bula ta kadia umana god, da ra mangamangana kai ra umana Tematana ta kadia umana gunagunan iat.

³⁴Ma go ieri dia mur ra mangamangana kai kadia tarai lualua; pa dia ru ra Luluai, ma pa dia mur ra lavur vartuluai, ba ra umana togotogo, ba ra vartovo, ba ra varkurai nina ra Luluai i ga tul tar ia pire ra umana natu i Iakob, nina i ga vaiang ia ba Israel. ³⁵A Luluai i ga pait ra kunubu ma diat, ma i ga biti: Koko avat a lotu tadav ra umana enana god, ma koko avat a va timtimum tadav diat, ma koko avat a torom ta diat, ma koko avat a pait ra tinabar tadav diat; ³⁶avat a ru ka ra Luluai, nina i ga ben vairop vue avat kan ra gunan Aigipto ma ra ngala na dekdek ma ra ongor na limana, ma avat a va timtimum pirana, ma avat a pait kavava umana tinabar tadav ia. ³⁷Avat a mur vaticene ra umana vartuluai, ma ra umana togotogo, ma ra vartovo ma ra varkurai, nina i ga tumu vake diat ure avat; ma koko avat a lotu tadav ra umana enana god; ³⁸ma koko avat a nuk vue kaugu kunubu nina iau ga pait ia ma avat; ma koko avat a lotu tadav ra umana enana god, ³⁹avat a ru ka ra Luluai kavava God, ma na valaun pa avat kan kavava umana ebar. ⁴⁰Ia kaka pa dia ga valongore, dia ga mur uka ra mangamangana kai kadia tarai lualua.

⁴¹Damana go ra umana vuna tarai dia ga lotu tadav ra Luluai, ma dia ga torom bula ta kadia umana tabataba; damana ra umana natu i diat ma ra umana bul mur ta diat dia pait ia tuk go, da kadia tarai lualua dia ga pait ia.

Esekia i ki na king
(2 Tutu 29:1-2; 31:1)

18 ¹Ma Esekia natu i Akas ra king Iuda i ga tur pa ia pi na king ta ra vautuluna kilala na king kai Osea natu i Ela ra king Israel. ²I ga tur pa ia pi na king ba i ga laun vue a ura vinun ma a ilima na kilala; i ga ki na king a ura vinun ma lavuvat na kilala arama Ierusalem; ra iang i tinana Abi natu i Sekaria. ³Ma i ga pait nam i ga takodo ta ra luaina mata i ra Luluai, da David kana ngala i ga pait ia. ⁴I ga re vue ra umana tavul a lotu, ma i ga pamar gigi ra umana tabataba na vat, ma i ga bual ra tabataba i Asera; ma i ga pamar gigi ra vui na palariam gobol nina Moses i ga pait ia, tago ta nam ra e ra tarai Israel dia ga tun ra bulit i ang na katkat tadav ia, ma di ga vaiang ia ba Nekustan. ⁵I ga nurnur tai ra Luluai ra God kai Israel; ma pa di ga na tadav ta tikai ta diat ra umana king Iuda nina dia ga laun namur tana pi dir a varogop me, ma pire diat nina dia ga laun lua tana pa ta na bula. ⁶Tago i ga tatabai pire ra Luluai, ma pa i ga vung vue ra nimur pirana, ma i ga kodop vake kana umana vartuluai, nina ra Luluai i ga tul tar ia pire Moses. ⁷Ma ra Luluai i ga ki maravut ia; ba i ga vana upi na pait ta magit i ga pait ot pa ia; ma i ga

tut na varpam ure ra king Asiria, ma pa i ga torom pirana. ⁸I ga ubu vue ra tarai Pilistia tuk aro Gasa ma ra umana gunan maravai tana, kan ra umana tavul a monamono ma kan ra umana pia na pal bula.

Samaria i bura

⁹Ma ta ra vaivatina kilala na king kai Esekia, nina ba ra kilala lavurua ta ra kini na king kai Osea natu i Ela ra king Israel, Salmaneser ra king Asiria i ga tut ure Samaria, ma i ga tur vartakalat bat ia. ¹⁰Ma ba i ga par ra utul a kilala i ga uvia pa ia; di ga uvia pa Samaria ta ra kilala laptikai ta ra kini na king kai Esekia, nina ba ra kilala lavuvat ta ra kini na king kai Osea ra king Israel. ¹¹Ma ra king Asiria i ga ben vavilavilau ra tarai Israel uro Asiria, ma i ga vaki diat aro Kala ma Kabor, ta ra papar a tava alir Gosan, ma ta ra umana pia na pal kai ra tarai Media, ¹²tago pa dia ga torom ta ra nilai ra Luluai kadia God, ma dia ga piam vue kana kunubu, ta ra lavur magit ba Moses ra tultul kai ra Luluai i ga varkurai tana, ma dia ga ole ke.

Senakerib i vana rikai upi ra vinarubu

(2 Tutu 32:1-19; Ies 36:1-22)

¹³Ma ba Esekia i ga ki na king a vinun ma a ivat na kilala Senakerib ra king Asiria i ga vana rikai upi na varubu ma ra lavur pia na pal Iuda nina ba di ga pait ra liplip tana, ma i ga uvia pa diat. ¹⁴Ma Esekia ra king Iuda i ga tulue ra tinata uro Lakis pire ra king Asiria, ma i ga biti: iau ga varpam; una nur vue iau, ma ina puak nina una to tar ia tagu. Ma ra king Asiria i ga to tar a utul a mar na talant na silva, ma a utul a vinun na talant na goled pire Esekia. ¹⁵Ma Esekia i ga tul tar ia pirana ra silva parika nina di ga kap pa ia kan ra kuba i ra Luluai ma ra vuvuvung na mani ta ra kuba i ra king. ¹⁶Ta nam ra e Esekia i ga papake vue mule ra goled nina di ga vung vapetep tar ia ta ra umana banbanu ta ra pal i gomgom kai ra Luluai, ma ra goled nina Esekia ra king Iuda i ga vung vapetep tar ia ta ra umana pagapaga, ma i ga tul tar ia pire ra king Asiria.

¹⁷Ma ra king Asiria i ga tulue ra Tartan ma ra Rabsaris ma ra Rabsake maro Lakis urama Ierusalem, diat ma ra ngala na kor na tarai na vinarubu, tadav ra king Esekia. Ma ba dia ga pot Ierusalem, dia ga vana ma dia ga tur ta ra nga na tava ure ra lum i tur arama, ta ra nga upi ra gunan kai ra tena malmal mal. ¹⁸Ma ba dia ga oro upi ra king, Eliakim natu i Killia ra monamono na pal i ga vana rikai pire diat, dital ma Sebna ra tena tutumu ma Ioa natu i Asap ra monamono ure ra lavur buk. ¹⁹Ma ra Rabsake i ga biti ta dital: Amutal a ve Esekia dari: A ngala na king Asiria i biti: Ava nam ra tukal ba u nurnur tana? ²⁰U nuk ia ba ra pirpir na topa laka ra varvateten ma ra dekdek upi ra vinarubu? U nurnur

tai to ia ba u tut na varpam ure iau? ²¹Ea, u nurnur bar tai Aigipto, nam ra vuvur i talikun, nina ba i tur ra lima i diat par dia buka me; damana Parao ra king Aigipto pire diat par dia nurnur tana. ²²Ma ba una biti tagu: Ave nurnur tai ra Luluai kaveve God: dave, vakir ia nam ba Esekia i ga tar re vue kana umana tavul a lotu, ma kana umana uguugu na vartabar, ma i ga biti tai Iuda ma Ierusalem dari: Avat a lotu ta ra luaina mata i go ra uguugu ati Ierusalem? ²³Io, ina ting pa u ba una varkul pire kaugu luluai ra king Asiria, ma ina tul tar ra ura arip na marmar na os piram, ona ra tarai piram ba diat a ki ta diat. ²⁴Io, una tur bat davatane ta tika na luluai na vinarubu kai kaugu king, tikai ta diat dia ikilik, ma una nurnur dave tai Aigipto upi ra umana kiki na vinavana ma upi ra tarai dia ki ra os? ²⁵Ma dave, ina pot vakuku bar upi ina varubu ma go ra gunan, ma upi ina li vue, ma vakir amir ma ra Luluai vang? A Luluai iat i ga biti tagu dari: Una vana urama, ma amur a varubu ma nam ra gunan, ma una li vue.

²⁶Ma Eliakim natu i Kilkia ma Sebna ma Ioa dital ga biti ta ra Rabsake dari: Boina ba una tata ma kaum umana tultul ta ra tinata Siria, tago amital tar nunure; ma koko dat a pirpir ma ra tinata kai ra umana Iudaia ta ra luaina mata i ra tarai dia kiki ta ra ul a ngala na liplip na vat. ²⁷Ma ra Rabsake i ga biti mulai: Dave, kaugu luluai i ga tulue iau tadav amur ma kaum luluai upi ina tatike go ra lavur tinata? Dave, pa i ga tulue iau vang tadav ra tarai nina dia ki ta ra ul a liplip na vat upi diat a en ra adia taka ma diat a mome ra adia tava na mim?

²⁸Ma ra Rabsake i ga tur, ma i ga vangala ra nilaina, ma i ga tatata ma ra tinata Iudaia, ma i ga biti: Avat a valongore ra tinata kai ra ngala na king Asiria. ²⁹A king i biti dari: Koko Esekia na tuam pa avat, tago pa na tale ba na valaun pa avat kan ra limagu; ³⁰ma koko avat a kapupi Esekia ba i biti ta vavat: A dovotina ra Luluai na valaun pa dat; pa da tul tar go ra pia na pal ta ra lima i ra king Asiria. ³¹Koko avat a kapupi Esekia, tago ra king Asiria i biti dari: Boina ba avat a pir bat iau, ma avat a irop tadav iau; ma avat tikatikai avat a ian ta kavava davai na vain, ma tikatikai na ian ta kana davai na oliva, ma avat tikatikai avat a mome ra tava ta kavava kivu; ³²tuk tar ta ra bung ba ina. pot i tana, ma ina ben vue avat tar ta ra gunan da kavavat, a gunan i tavua tana ra kon ma ra polo na vuai na vain, a gunan a magit na nian i peal tana, ma damana bula ra uma na vain, a gunan ba ra dangi na oliva ma ra polo na livur i ngala tana, upi avat a laun ma koko avat a mat; ma koko avat a kapupi Esekia ba i biti ta vavat: A Luluai na valaun pa dat. ³³Dave, ta tikai ta diat ra umana god kai ra umana Tematana i ga tar valaun diat bar kan ra lima i ra king Asiria? ³⁴Akave ra umana god Kamat ma Arpad? Akave ra umana god Separvaim ma Ena ma Iva? Ma dave, dia ga valaun Samaria kan ra limagu bar? ³⁵To ia ta diat ra umana god ta ra lavur gunan dia ga valaun

kadia gunan kan ra limagu? Ma ra Luluai na valaun davatane Ierusalem kan ra limagu?

³⁶Ma ra tarai dia ga ki mut uka, ma pa dia ga bali ia ma ta ik a tinata, tago ra king i ga vartuluai dari: Koko avat a bali ia. ³⁷Ma Eliakim natu i Kilkia, a monamono ta ra pal, ma Sebna ra tena tutumu, ma Ioa natu i Asap, a monamono ta ra lavur buk, dital ga vana tadav Esekia, ma i ga tarada kadital mal, ma dital ga vaarike ra tinata kai ra Rabsake pirana.

A Luluai i valaun pa Iuda kan Senakerib

(2 Tutu 32:20-23; Ies 37:1-38)

19 ¹Ma ba ra king Esekia i ga valongore i ga rada kana mal, ma i ga vavauluvai ma ra mal na tabun, ma i ga ruk ta ra kuba i ra Luluai. ²Ma i ga tulue Eliakim, nina i balaure ra pal, ma Sebna ra tena tutumu, ma ra umana patuana ta ra umana tena tinabar, tadav Iesaia ra propet nina ba natu i Amos, ma dia ga vavauluvai ma ra mal na tabun. ³Ma dia ga biti tana: Esekia i biti dari: Go ra bung a bung na purpuruan, ma ra bung na varpit, ma ra bung na varkulumai, tago i tar maravai ba da kava ra umana bul, ma pa ta dekdek ba da kava vaarike diat. ⁴Kan ra Luluai kaum God na valongore ra tinata kai ra Rabsake, nina ba ra king Asiria kana luluai i tar tulue pi na vul God, a launa, ma na bali ra tinata nina ba ra Luluai kaum God i tar valongore; kari una pait ra niaring ure ra ibaiba i ki valili.

⁵Damana ra umana tultul kai Esekia ra king dia ga tadav Iesaia. ⁶Ma Iesaia i ga biti ta diat: Avat a biti dari pire kavava luluai: I dari ra tinata kai ra Luluai: Koko una burut ta ra tinata nina u tar valongore, nam ba ra umana tultul kai ra king Asiria dia tar vul iau me. ⁷Ea, ina tulue tika na tabaran tana, ma na valongore ta varvai, ma na lilikun ta kana gunan iat, ma na virua ta ra pakat na vinarubu ta kana gunan iat.

⁸Damana ra Rabsake i ga lilikun, ma i ga tadav ra king Asiria ba i varubu ma Libna; tago i ga tar valongore ba i ga tar vana kan Lakis. ⁹Ma ba i ga valongore ba Tiraka ra king Etiopia i ga vana rikai upi dir a varubu me, i ga tulue ta umana tultul tadav Esekia, ma i ga biti: ¹⁰Avat a ve Esekia ra king Iuda dari: Koko kaum God nina u nurnur tana na tuam pa u ba i biti, Pa da tul tar Ierusalem ta ra lima i ra king Asiria. ¹¹Ea, u tar valongore ure ra lavur magit nina ba ra umana king Asiria dia ga pait ia ta ra lavur gunan, ba dia ga li vakakit vue diat; ma dave, da valaun u vang? ¹²Dave, ra umana god kai ra umana vuna tarai dia ga valaun diat nina ba ra umana tamagu dia ga kamare vue diat, Gosan ma Karan ma Resep ma ra tarai Eden nina dia ga ki Telasar? ¹³Akave ra king Kamat, ma ra king Arpad, ma ra king kai ra pia na pal Separvaim, ma ra ura king kadir Ena ma Iva?

¹⁴Ma Esekia i ga vatur vake ra buk ta ra umana tultul, ma i ga luk ia; ma Esekia i ga tutua urama ta ra kuba i ra Luluai, ma i ga pala ia ta

ra luaina mata i ra Luluai. ¹⁵Ma Esekia i ga araring ta ra luaina mata i ra Luluai, ma i ga biti: Luluai, God kai Israel, u ki livuan ta ra ura angelo, u muka God, maia pa, u kaka ra God kai ra lavur gunan par ta ra rakarakan a gunagunan, ma u ga pait ra rakarakan a gunagunan ma ra bala na bakut. ¹⁶Luluai, una torom ma ra talingam, ma una valongore; Luluai, una tavangun ma una gire; ma una valongore ra lavur tinata kai Senakerib, nina i tar tulue uti pi na vul ra launa God me. ¹⁷A dovotina, Luluai, ra umana king Asiria dia ga kamare vue ra umana vuna tarai ma kadia umana gunan, ¹⁸ma dia ga vue kadia lavur god ta ra iap; tago vakir diat a umana god tuna, a umana davai ma ra umana vat ika diat nina ba ra lima i ra tarai i ga poko diat; kari dia ga vakaina diat. ¹⁹Ma go, Luluai kaveve God, iau lul u, una valaun avet kan ra limana, upi ra lavur gunan ta ra rakarakan a gunagunan diat a nunure tana ba u ra Luluai God, ma pa ta na mulai.

²⁰Ma Iesaia natu i Amos i ga tulue ra tinata tadav Esekia dari: A Luluai ra God kai Israel i biti: Tago u tar kail tadav iau ure Senakerib ra king Asiria, iau tar valongore u. ²¹Go iat ra tinata nina ra Luluai i tar vaarike ure: A inip na vavina Sion i tar milikuane u ma i tar kulume u; natu i Jerusalem, a vavina, i tar loe ra uluna tam. ²²To ia nam u tar kulume ma u tar vul ia? Ma to ia nam ba u tata bat ia ma u papait na luluai pirana? Nina iat ra Lia Kakit kai Israel. ²³U tar tulue kaum umana tultul, ma u tar kulume ra Luluai ta diat ba u ga biti: Iau tar vana urama ra ul a lualuana ma kaugu kor na kiki na vinavana, ma ta ra bala na lokor Lebanon iat; ma ina bual ra lavur tagatagal dia lolovina urama liu tana, ma ra umana bo na iara; ma ina dolo uro iat ta ra bala na lokor pi ina tadav ra pakana ra umana davai dia lubalubang tana. ²⁴Iau tar kakal upi ta tava ma iau tar mome, ma ina rang vamama ra umana tava alir Aigipto ma ra pal a kaugu.

²⁵Dave, pa u ga valongore ba iau tar vaninara vailik tana, ma iau ga varkurai tana amana iat? Ma go iau tar pait ot pa ia ba una li vue ra umana pia na pal ba di ga pait ra liplip kikel diat, upi diat a da ra anguvai vat i purpuruan. ²⁶Kari ra tarai nina dia ki ta diat pa dia ga ongor, dia ga burut ma dia ga purpuruan; dia ga da ra kunai ta ra pupui, da ra davai i gobolina, da ra vura ta ra ul a pal, ma da ra kon a keake i rang ia ba pa i manga tavua boko. ²⁷Ma iau nunure ba u kiki, ma ba u irairop, ma ba u olaolo, ma kaum ngangali ure iau. ²⁸Ma tago u tar ngangali ure iau, ma tago kaum tinata na ninguk i tar ruk ta ra talingagu, kari ina vung kaugu il ta ra bilaum, ma kaugu palariam na al vakai ta ra ngiem, ma ina ben valilikun u ta nam ra nga u ga vana rikai tana.

²⁹Ma go ra vakilang ina tul tar ia tam; ta go ra kilala avat a en nam ra magit i tavua, namur ta ra vauruana kilala nam ba i tavua vakuku; ma ta ra vautuluna kilala avat a vauma ma avat a varuruai, ma avat a pait

ra umauma na vain ma avat a en ra vuai diat. ³⁰Ma ra ibaiba ta ra vuna tarai Iuda nina i laun valili na okorina ara ra bala na pia, ma arama liu na vuai. ³¹Tago ra ibaiba na vana rikai maro Jerusalem, ma nina diat dia pila maro ra luana Sion; a niongor kai ra Luluai na pait ot pa go.

³²Kari ra Luluai i biti ure ra king Asiria dari: Pa na tadav go ra pia na pal, ma pa na poponok ie, ma pa na tadav ia ma ra bakbakit, ma pa na kal guve ra pia upi ra bobokon tana. ³³Na lilikun ta nam iat ra nga i ga pot i tana, ma pa na tadav go ra pia na pal, ra Luluai i biti. ³⁴Tago ina balaure bat go ra pia na pal upi na laun ure iau ma ure kaugu tultul David.

³⁵Ma ta nam ra marum ra angelo kai ra Luluai i ga vana rikai ta ra pakana ra tarai na vinarubu Asiria dia ga ki tana, ma i ga ubu tika na mar ma lavutul na vinun ma a ilima na arip na marmar ta diat; ma ba ra tarai dia ga tut ra malana., ea, diat nam dia ga mat.

³⁶Damana Senakerib ra king Asiria i ga vana, ma i ga lilikun ma i ga ki Nineve. ³⁷Ma tika na bung ba i lotu ta ra kuba i Nisrok kana god, Adramelek ma Sareser, a ura natuna, dir ga ub ia ma ra pakat na vinarubu, ma dir ga lop tar ta ra gunan Ararat. Ma natuna Esar-Kadon i ga kia vue ta ra kini na king.

Esekia i mait

(*Ies 38:1-8,21-22; 2 Tutu 32:24-26*)

20 ¹Ta nam ra e Esekia i ga mait, ma i ga to na mat. Ma ra propet Iesaia natu i Amos i ga tadav ia, ma i biti tana: A Luluai i biti dari: Una mal pa ra lavur magit ta ra kubam, tago una mat ma pa una laun mulai. ²Ma i ga lingan upi ra papar a pal, ma i ga araring tadav ra Luluai, ma i ga biti: ³Luluai, iau lul u ba una nuk pa kaugu vinavana ta ra luaina matam, tago iau tar dovot ma ra balagu i ko, ma iau tar pait nam i ga boina ta ra luaina matam. Ma Esekia i ga tangi mat.

⁴Ma ba Iesaia pa i ga vana boko ta ra bala na pia na pal, ra tinata kai ra Luluai i ga tadav ia, ma i ga biti: ⁵Una lilikun, ma una biti tai Esekia ra luluai kai kaugu tarai: A Luluai, ra God kai David kaum ngala, i biti: Iau tar valongore kaum niaring, ma iau tar gire ra lur na matam; damana ina valagar pa mule u, ma ta ra vautuluna bung una vana tadav ra kuba i ra Luluai. ⁶Ma ina valolovina kaum nilaun upi una laun a vinun ma a ilima na kilala boko; ma ina valaun u ma go ra pia na pal bula kan ra lima i ra king Asiria; ma ina balaure bat go ra pia na pal ure iau ma ure kaugu tultul David.

⁷Ma Iesaia i ga biti: Avat a tak pa ta gem na lovo. Ma dia ga tak pa ia, ma dia ga vung ia ta ra buk, ma i ga lagar mulai.

⁸Ma Esekia i ga biti tai Iesaia: Ava ra vakilang ba ina nunure tana ba ra Luluai na valagar pa iau, upi ina vana tar ta ra kuba i ra Luluai ta ra

vautuluna bung? ⁹Ma Iesaia i ga biti: Go iat ra vakilang kai ra Luluai piram ba ra Luluai na pait ot pa nam i ga vaarike: dave, ra malur na kakari na lua a vinun na rina, ba na lilikun a vinun na rina? ¹⁰Ma Esekia i ga biti: Pa i dekdek upi ra malur na kakari na lua a vinun na rina; boina ba ra malur na lilikun a vinun na rina. ¹¹Ma ra propet Iesaia i ga kall tadav ra Luluai, ma i ga kari valilikun ra malur a vinun na rina ta ra koko rikai kai Akas.

A umana tur kia kai Babilon dia tadav Esekia

(2 Tutu 32:27-31; Ies 39:1-8)

¹²Ta nam ra e Berodak-Baladan natu i Baladan, ra king Babilon, i ga tulue ra buk ma ra vartabar tadav Esekia, tago i ga valongore ba Esekia i ga tar mait. ¹³Ma Esekia i ga torom ta diat, ma i ga vagire diat ma ra pal i vung vake kana ngatngat na tabarikik tana, a silva ma ra goled, ma ra bulit i ang na katkat, ma ra dangi i ngatngat; i ga vagire diat bula ma ra pal kana vargal i ki tana, ma ra lavur magit par ta kana vuvuvung; pa ta magit ta ra kubana ba ta kana gunan ba Esekia pa i ga vagire diat me.

¹⁴Ma namur Iesaia ra propet i ga tadav ra king Esekia, ma i ga biti tana: Go ra tarai dia ga biti dave? Ma dia ga vana mamave uti piram? Ma Esekia i ga biti: Dia ga pot maro ra gunan vailik, maro Babilon iat. ¹⁵Ma i ga biti: Ma dia ga gire ra ava ta ra kubam? Ma Esekia i ga bali ia dari: Dia tar gire ra lavur magit par ta ra kubagu; pa ta magit ta kaugu ngatngat na tabarikik nina ba pa iau ga vagire diat me.

¹⁶Ma Iesaia i ga biti tai Esekia: Una valongore ra tinata kai ra Luluai. ¹⁷Ea, ra e na vut ba ra lavur magit ta ra kubam ma ra lavur magit nina ba ra umana tamam dia ga vung vake tuk tar gori, da mulue diat uro Babilon; pa ta magit na ki valili, ra Luluai i biti. ¹⁸Ma da ben vue ta umana bul tutana ta diat nina dia vana rikai tam ma nina u vangala diat, ma diat a monamono na pal ta ra kuba i ra king Babilon. ¹⁹Ma Esekia i ga biti tai Iesaia: A tinata kai ra Luluai, nina u ga tati ke, i boina. I ga biti bula: Pa i boina laka, ona da ki na malmal ma da kiki bulu ta kaugu kilakilala na nilaun?

Esekia i mat

(2 Tutu 32:32-33)

²⁰Ma ra umana enana papalum kai Esekia, ma ra dekdekina, ma kana papalum ta ra lum, ma ra nga na tava nina ba ra tava i alir rikai ta ra pia na pal tana, dave, pa di ga tumu diat vang ta ra buk na tutumu vakai ure ra umana king Iuda? ²¹Ma di ga vadiop Esekia varurung ma ra umana tamana, ma Manase natuna i ga kia vue ta ra kini na king.

Manase i ki na king

(2 Tutu 33:1-20)

21 ¹Manase i ga laun vue a vinun ma a ura kilala ba i ga tur pa ia pi na king; ma i ga ki na king arama Ierusalem a ilima na vinun ma a ilima na kilala; a iang i tinana Kepsiba. ²I ga pait nam i ga kaina ta ra luaina mata i ra Luluai, da ra lavur bilak na mangamangana kai ra umana Tematana, nina ba ra Luluai i ga tar okole vue diat kan ra luaina mata i ra tarai Israel. ³Tago i ga vatut mule ra umana tavul a lotu nina Esekia tamana i ga li vue; ma i ga pait ra umana uguugu na vartabar ure Baal, ma i ga pait tika na tabataba i Asera da Akab ra king Israel i ga pait ia, ma i ga lotu tadav ra kor par arama ta ra maup, ma i ga toratorom ta diat. ⁴Ma i ga pait ta umana uguugu na vartabar ta ra kuba i ra Luluai, nina ra Luluai i ga biti dari ure: Ina page ra iangigu arama Ierusalem.

⁵Ma i ga pait ta umana uguugu ure ra kor par arama ta ra maup ta ra ura bala na gunan ta ra kuba i ra Luluai. ⁶I ga tul tar natuna ra tinabar di tuntun tar ia, ma i ga tikan upi ra vakilang ta ra bakut, ma i ga la ta ra.papait, ma i ga tir ra umana tabaran, ma i ga matoto tai ra umana tena अगर, ma i ga ongor upi ra kaina ta ra luaina mata i ra Luluai upi na vakankan ia. ⁷Ma i ga vatur ra tabataba i Asera nina i ga tar pait ia ta ra pal nina ra Luluai i ga biti tai David ma tai natuna Solomon ure dari: Ta go ra pal, ma ta ra pia na pal Ierusalem nina iau ga pilak pa ia kan ra lavur vuna tarai Israel, a iangigu na mamar tukum; ⁸ma pa ina nur tar ra tarai Israel pi diat a vana irai kan ra gunan nina iau ga tul tar ia pire ra umana tama i diat, gala diat a kodop vake nam iau ga vartuluai ure, ma diat a pait ot pa ra tinata na varkurai nina kaugu tultul Moses i ga tul tar ia pire diat. ⁹Ma pa dia ga torom; ma Manase i ga ben varara diat upi diat a pait ra magit i kaina ta nam ba ra umana Tematana dia ga pait ia, nina ra Luluai i ga okole vue diat kan ra luaina mata i ra tarai Israel.

¹⁰Ma ra Luluai i ga tata tai kana umana tultul a umana propet, ma i ga biti: ¹¹Tago Manase ra king Iuda i tar pait go ra umana bilak na mangamangana, ma i ga pait ra kaina nina i ngala ta nam ra tarai Amor, nina dia ga laun lua tana, dia ga pait ia, ma tago i tar varirap ra tarai Iuda tadav ra varpam ma kana umana tabataba; ¹²kari ra Luluai ra God kai Israel i biti: Ea, ina tulue ra kaina tadav Ierusalem ma tadav Iuda, ma nina ba na valongore na kiinga ra ura talingana. ¹³Ma nam ra kuara iau ga valar Samaria me, ma ra vinau na valavalar iau ga valar ra apik na tarai kai Akab me, ina valar bula Ierusalem me; ma ina u vage Ierusalem da ra tutana i u vage ra la, i u vagea ma i vung pukue. ¹⁴Ma ina okole vue ra ibaiba ta kaugu tarai na pipilak, ma ina nur tar diat ta ra lima i kadia umana ebar; ma diat a da ra magit na ra varpa ma ra magit na vurbil pire kadia lavur ebar, ¹⁵tago dia ga pait nam i kaina ta ra luaina

matagu, ma dia ga vakankan iau, papa nam ra bung ba ra umana tama i diat dia ga irop kan ra gunan Aigipto, ma i tuk tar go ieri.

¹⁶Ma Manase i ga lingire ra gapu i mangoro na tena takodo, tuk i ga vabuka Jerusalem me; go ra magit i ga pait vartataurane ra varpiam nina i ga varirap Iuda tana pi diat a pait nam i bilak ta ra luaina mata i ra Luluai.

¹⁷Ma ra umana enana papalum kai Manase, ma ra lavur magit i ga pait ia, ma kana varpiam, pa di ga tumu diat vang ta ra buk na tutumu vakai ure ra umana king Iuda? ¹⁸Ma di ga vadiop Manase varurung ma ra umana tamana, ma di ga punang ia ta ra uma nina ra kubana i ga tur tana, ra uma kai Usa; ma Amon natuna i ga kia vue ta ra kini.na king.

Amon i ki na king

(2 Tutu 33:21-25)

¹⁹Amon i ga laun vue a ura vinun ma a ura kilala ba i ga tur pa ia pi na king; ma i ga ki na king arama Jerusalem a ura kilala; ra iang i tinana Mesulemet natu i Karus maro Iotba. ²⁰Ma i ga pait nam i ga kaina ta ra luaina mata i ra Luluai, da Manase tamana i ga pait ia. ²¹Ma i ga mur ra lavur mangamangana kai tamana, ma i ga torom ta ra umana tabataba nina tamana i ga torom ta diat, ma i ga lotu tadav diat; ²²ma i ga vana kan ra Luluai ra God kai ra umana tamana, ma pa i ga mur ra nga kai ra Luluai.

²³Ma ra umana tultul kai Amon dia ga varpit ure, ma dia ga doko ra king ta ra kubana iat. ²⁴Ma ra tarai na gunan dia ga doko diat par nina dia ga varpit ure Amon ra king; ma ra tarai na gunan dia ga vaki Iosia natuna upi na kia vue ta ra kini na king.

²⁵Ma ra umana enana papalum kai Amon nina i ga pait diat, pa di ga tumu diat vang ta ra buk na tutumu vakai ure ra umana king Iuda? ²⁶Ma di ga punang ia ta kana babang na minat ta ra uma kai Usa; ma Iosia natuna i ga kia vue ta ra kini na king.

Iosia ma ra buk na varkurai

(2 Tutu 34:1-2,8-33)

22 ¹Iosia i ga laun vue lavutul na kilala ba i ga tur pa ia pi na king; ma i ga ki na king arama Jerusalem a utul a vinun ma tika na kilala; a iang i tinana ledida natu i Adaia maro Boskat. ²I ga pait nam i ga takodo ta ra luaina mata i ra Luluai, ma i ga mur ra mangamangana kai David kana ngala, ma pa i ga vana irai ta ra papar a lima tuna ba ra papar a maira.

³Ba Iosia i ga ki na king a vinun ma lavutul na kilala, ra king i ga tulue ra tena tutumu Sapan natu i Asalia natu i Mesulam tadav ra kuba i ra Luluai, ma i ga biti: ⁴Una vana tadav Kilkia ra tena tinabar ngalangala,

upi na luk ra mani i ki ta ra kuba i ra Luluai, nina ra umana monamono ta ra matakilalat dia tar vatur vake tai ra tarai; ⁵ma da tul tar ia pire ra umana luluai na papalum nina dia balaure ra kuba i ra Luluai; ma diat a tibe tar ia pire ra umana tena papalum nina dia ki ta ra kuba i ra Luluai, upi diat a mal ra umana pakana dia kaina ta ra pal; ⁶diat a tul tar ia pire ra umana tena madaka ta ra davai, ma ra umana tena pait pal, ma ra umana tena madaka ta ra vat, ma upi da kul ra davai ma ra vat upi da mal ra pal. ⁷Pa di ga tir nina diat di ga tul tar ra mani pire diat, tago dia ga papalum ma ra dovotina.

⁸Ma Kilkia ra tena tinabar ngalangala i ga biti tai Sapan ra tena tutumu: Iau tar na tadav ra buk na varkurai ta ra kuba i ra Luluai. Ma Kilkia i ga tul tar ra buk pire Sapan, ma i ga luk ia. ⁹Ma Sapan ra tena tutumu i ga vana tadav ra king, ma i ga biti tai ra king: Kaum umana tultul dia tar lingire ra mani nina di tar tadav ia ta ra pal, ma dia tar tul tar ia pire ra umana luluai na papalum nina dia balaure ra kuba i ra Luluai. ¹⁰Ma Sapan ra tena tutumu i ga ve bula ra king dari: Kilkia ra tena tinabar i tar tul tar tika na buk piragu. Ma Sapan i ga luk ia ta ra luaina mata i ra king.

¹¹Ma ba ra king i ga valongore ra umana tinata ta ra buk na varkurai, i ga rada kana umana mal. ¹²Ma ra king i ga vartuluai upi Kilkia ra tena tinabar, ma Akikam natu i Sapan, ma Akbor natu i Mikaia, ma Sapan ra tena tutumu, ma Asaia ra tultul kai ra king, ma i biti: ¹³Avat a vana, ma avat a matoto tai ra Luluai ure iau, ma ure ra tarai, ma ure Iuda par, ure ra lavur tinata ta go ra buk nina di tar tadav ia; tago ra kankan kai ra Luluai i malamalapang ure dat, tago ra umana tama i dat pa dia ga torom ta ra umana tinata ta go ra buk, upi diat a pait muka nam di ga tumu ia tana ure dat.

¹⁴Damana Kilkia ra tena tinabar, ma Akikam, ma Akbor, ma Sapan, ma Asaia, dia ga vana tadav Kulda ra propet, a vavina, ra tulai kai Salum natu i Tikva natu i Karkas, a tena balabalaure mal kai ra king; (Kulda i ga ki ta ra vauruana ngungu ta ra pia na pal Ierusalem;) ma dia ga tata me. ¹⁵Ma i ga biti ta diat: A Luluai ra God kai Israel i biti dari: Avat a ve nam ra tutana nina i ga tulue avat uti piragu: ¹⁶Ra Luluai i biti dari: Ea, ina tulue ra kaina tadav go ra gunan, ma tadav ra tarai tana, ma na da ra umana tinata ta ra buk nina ra king Iuda i ga luk ia; ¹⁷tago dia ga vana kan iau, ma dia ga tun ra bulit i ang na katkat tadav ra umana enana god, upi diat a vakankan iau ma ra lavur papalum na lima i diat; kari kaugu kankan na malamalapang ure go ra gunan, ma pa da pun ia. ¹⁸Ma avat a biti tai ra king Iuda nina i ga tulue avat upi avat a matoto tai ra Luluai: Ra Luluai, ra God kai Israel, i biti dari: Ure nam ra umana tinata nina u ga valongore diat, ¹⁹tago pa i ga leo ra balam, ma u ga nuk vaikilik pa u iat mulai ta ra luaina mata i ra Luluai, ba u ga valongore

ure nam iau ga tatike ure go ra gunan ma ure ra tarai tana ba diat a ki na malari da ra magit di ga tata vabilak ia, ma tago u ga rada kaum mal, ma u ga tangtangi ta ra luaina matagu, iau tar valongore u, ra Luluai i biti. ²⁰Damana ina vadiop guve avat ma ra umana tamam, ma una vana tadav ra babang na minat ma ra malmal, ma ra kiau na matam pa na gire ra kaina nina ina tulue tadav go ra gunan. Ma dia ga kap mule ra tinata pire ra king.

A umana kalamana varkurai kai Iosia
(2 Tutu 34:3-7,29-33)

23 ¹Ma ra king i ga vartuluai, ma i ga varurue ra umana patuana Iuda ma Ierusalem tadav ia. ²Ma ra king i ga vana tadav ra kuba i ra Luluai, ma ra lavur tutana Iuda ma ra tarai Ierusalem par, ma ra umana tena tinabar, ma ra umana propet, ma ra tarai par, a tarai vakuku ma ra umana ngalangala, dia ga varagur me; ma i ga luk ra lavur tinata ta ra buk na kunubu nina di ga tadav ia ta ra kuba i ra Luluai pire diat. ³Ma ra king i ga tur maravai pire ra pagapaga, ma i ga pait ra kunubu ta ra luaina mata i ra Luluai, ba na mur ra Luluai, ma na kodop vake kana umana varkurai, ma kana umana tinata, ma kana umana togotogo, ma ra balana parika ma ra nuknukina parika, upi na pait ot pa ra lavur tinata ure go ra kunubu nina di ga tumu vake diat ta go ra buk; ma ra tarai par dia ga mulaot i tana.

⁴Ma ra king i ga vartuluai pire Kilkia ra tena tinabar ngalangala, ma ra umana enana tena tinabar, ma ra umana monamono ta ra matakilalat, ba diat a kap vairop vue ra lavur la di ga pait diat ure Baal, ma ure Asera, ma ure ra kor arama ta ra maup, kan ra kuba i ra Luluai; ma i ga tun diat ta ra male Kidron ta ra paparai Ierusalem, ma di ga kap ra kabu i diat uro Betel. ⁵Ma i ga tigel bat ra umana tena tinabar ure ra umana tabataba, nina ba ra umana king Iuda dia ga tibe diat upi diat a tun ra bulit i ang na katkat ta ra umana tavul a lotu ta ra umana pia na pal Iuda, ma ta ra umana gunan kikil Ierusalem; i ga tigel bula diat dia ga tun ra bulit i ang na katkat tadav Baal, ma tadav ra keake, ma tadav ra gai, ma tadav ra umana butanai tagul, ma tadav ra kor arama ta ra maup. ⁶Ma i ga kap vairop vue ra tabataba i Asera kan ra kuba i ra Luluai tar ta ra tava alir Kidron ta ra paparai Ierusalem, ma i ga tun ia ta ra tava alir Kidron, ma i ga rua gigie upi na da ra tobon, ma i ga imire vue ra tobon tana taun ra umana pia na minat kai ra tarai vakuku. ⁷Ma i ga re vue ra umana pal kai ra umana tena nipo na lotu, nina dia ga ki ta ra kuba i ra Luluai, nam ra umana pal nina ra vaden dia ga vir ra umana mal na minong ure Asera tana.

⁸Ma i ga kap varurue ra umana tena tinabar kan ra umana pia na pal Iuda, ma i ga vakaina ra umana tavul a lotu ba ra umana tena tinabar

dia ga tun ra bulit i ang na katkat tana, papa Geba ma tuk aro Ber-Seba; ma i ga re vue ra umana tavul a lotu nina dia ga tur ta ra papar a maira maravai ta ra mataniolo kai Iosua ra tena varkurai ta ra pia na pal. ⁹Ia kaka ra umana tena tinabar ure ra umana tavul a lotu pa dia ga tadav ra uguugu na vartabar kai ra Luluai arama Ierusalem, dia ga en ra gem nina ba pa i leven varurung ma ra umana tura i diat. ¹⁰Ma i ga vakaina Topet, nina i ga ki ta ra male kai ra tarai Inom, upi koko ta tikai na tul tar natuna, a tutana ba ra vavina, a tinabar di tuntun tar ia tadav Molek. ¹¹Ma i ga tak vue ra umana os nina ra umana king Iuda dia ga vagomgom diat ure ra keake kan ra mataniolo ta ra kuba i ra Luluai, maravai ta ra bagialar kai Natan-Melek ra luaina monamono na pal i gomgom; ma i ga tun. ra umana kiki na vinavana ure ra keake ta ra iap. ¹²Ma ra king i ga bubur gigi ra umana uguugu na vartabar ta ra ul a pal kai Akas, nina ra umana king Iuda dia ga pait diat, ma ra umana uguugu.nina Manase i ga pait diat ta ra ura bala na gunan ta ra kuba i ra Luluai, ma ra tobon tana i ga imire ta ra tava alir Kidron. ¹³Ma ra king i ga vakaina ra umana tavul a lotu ta ra luana maravai Ierusalem, nina Solomon i ga pait diat ta ra papar a taubar ta ra bilak na luana, ure Astoret ra bilak na god kai Sidon, ma ure Kemos ra bilak na god kai Moab, ma ure Milkom ra bilak na god kai ra tarai Amon. ¹⁴I ga bubur gigi ra umana pagapaga, ma i ga mut vue ra umana tabataba i Asera, ma i ga vabuka nam ra umana pakana ma ra umana ur na minat.

¹⁵Ma i ga bubur ra uguugu na vartabar aro Betel, ma ra tavul a lotu nina ba Ieroboam natu i Nebat, nina i ga varirap Israel upi ra varpam, i ga pait ia; i ga re vue nam ra uguugu ma ra tavul a lotu; i ga tun ra tavul a lotu ma i ga rua gigie upi na tobon, ma i ga tun bula ra tabataba i Asera.

¹⁶Ma ba Iosia i ga tur tapuku, i ga gire ra umana babang na minat ta nam ra luana; ma i ga vartuluai upi diat a kap vue ra umana ur kan ra umana babang, ma i ga tun diat ta ra ul a uguugu, ma i ga vabilak ia, ma i ga da ra tinata kai ra Luluai nina ra tutana kai God i ga vaarike, nina i ga varvai lua ure go ra lavur magit. ¹⁷Ma i ga biti: Nam ra magit nina iau gire i tur na im ure to ia? Ma ra tarai ta ra pia na pal dia ga biti tana: la ra babang na minat kai ra tutana kai God nina i ga pot maro Iuda, ma i ga vatang vaarike go ra umana magit nina u tar pait ia ure ra uguugu aro Betel. ¹⁸Ma i ga biti: Da nur vue; koko ta tikai na tak vue ra umana uruna. Damana dia ga nur vue ra umana uruna, ma dia ga va boko ma ra umana ur i ra propet nina i ga pot maro Samaria.

¹⁹Iosia i ga re vue ra umana gomgom na pal bula ta ra umana tavul a lotu ta ra umana pia na pal Samaria, nina ba ra umana king Israel dia ga pait diat upi diat a vakankan ra Luluai, ma i ga vakaina diat da i ga pait ia aro Betel. ²⁰Ma i ga doko ra umana tena tinabar ta ra umana tavul a

lotu taun ra umana uguugu, ma i ga tun ra umana ur i ra tarai ta diat: ma namur i ga lilikun urama Ierusalem.

Di pait ra lukara na bolo lake
(2 Tutu 35:1-19)

²¹Ma ra king i ga vartuluai pire ra tarai par, ma i ga biti: Avat a pait ra lukara na bolo lake tadav ra Luluai kavava God, da di ga tumu ia ta go ra buk na kunubu. ²²Ma pa ta lukara na bolo lake dir ga varogop me papa ra e ba ra umana tena varkurai dia ga kure Israel, ma ta ra e kai ra umana king Israel ma ra umana king Iuda bula pa ta na; ²³di ga pait go ra lukara na bolo lake tadav ra Luluai arama Ierusalem ta ra kilala a vinun ma lavutul ta ra kini na king kai Iosia.

A kankan kai ra Luluai i tur boko pire Iuda

²⁴Ma Iosia i ga tigel bat diat dia tatata na tabaran, ma ra umana tena अगर, ma ra umana tabalar na pal, ma ra umana tabataba, ma ra lavur bilak na magit nina di ga na tadav ia ta ra langun Iuda ma arama Ierusalem, upi na pait ot pa ra lavur tinata na varkurai nina di ga tumu ia ta ra buk nina Kilkia ra tena tinabar i ga tadav ia ta ra kuba i ra Luluai. ²⁵Ma pa ta king nina i ga laun lua tana dir ga varogop me, ma ta diat dia ga laun namur tana pa ta na bula; i ga mur ra Luluai ma ra balana parika, ma ra nuknukina parika, ma ra dekdekina parika, da i ga vartovo tana ta ra tinata na varkurai kai Moses.

²⁶Ia kaka ra Luluai pa i ga pukue ra nuknukina ure kana ngala na kulot, nina i ga malamalapang ure Iuda, ure ra lavur magit nina Manase i ga vakankan ia me. ²⁷Ma ra Luluai i ga biti: Ina okole vue Iuda kan ra luaina matagu da iau ga okole vue Israel, ma ina nur vue go ra pia na pal nina iau ga pilak pa ia, nina ba Ierusalem iat, ma ra pal i gomgom nina iau ga biti ure dari: A iangu na mamar tana.

Iosia i mat
(2 Tutu 35:20-27)

²⁸Ma ra umana enana papalum kai Iosia, ma ra lavur magit i ga pait ia, pa di ga tumu diat vang ta ra buk na tutumu vakai ure ra umana king Iuda?

²⁹Ta kana e Parao-Neko ra king Aigipto i ga tut na vinarubu ure ra king Asiria ma i ga vana upi na varubu me ta ra tava alir Oiparat; ma Iosia ra king i ga tut upi na tur bat ia; ma Parao-Neko i ga doka ba i ga gire vatavuna aro Megido. ³⁰Ma kana umana tultul dia ga kap pa ia maro Megido ta ra kiki na vinavana urama Ierusalem, ma dia ga punang ia ta kana babang na minat iat. Ma ra tarai na gunan dia ga ben pa Ieoakas natu i Iosia, ma dia ga ku ia, ma dia ga vaki ia upi na kia vue tamana ta ra kini na king.

Ieoakas i ki na king, ma di tak vue

(2 Tutu 36:1-4)

³¹Ba Ieoakas i ga laun vue a ura vinun ma a utul a kilala i ga tur pa ia pi na king, ma i ga ki na king aro Ierusalem a utul a gai; a iang i tinana Kamutal natu i Ieremia maro Libna. ³²Ma i ga pait nam i ga kaina ta ra luaina mata i ra Luluai, da ra umana tamana dia ga pait ia.

³³Ma Parao-Neko i ga vung ia ta ra pal na banubat aro Ribla ta ra langun Kamat, upi koko na ki na king aro Ierusalem; ma i ga varkurai ba ra gunan na tul tar tika na mar na talant ma silva ma tika na talant na goled upi ra totokom pirana. ³⁴Ma Parao-Neko i ga vaki Eliakim natu i Iosia upi na kia vue tamana Iosia ta ra kini na king, ma i ga vaenana pa ra iangina upi Ieoiakim; ma i ga ben vavilavilau Ieoakas uro Aigipto, ma i ga mat abara.

³⁵Ma Ieoiakim i ga tul tar ra silva ma ra goled pire Parao; ia kaka i ga kap ra totokom ta ra gunan upi na tul tar ra mani da ra varkurai kai Parao; i ga kap pa ra silva ma ra goled ta ra tarai na gunan, titatikai da kana totokom iat, upi na tul tar ia pire Parao-Neko.

Ieoiakim i ki na king

(2 Tutu 36:5-8)

³⁶Ba Ieoiakim i ga laun vue a ura vinun ma a ilima na kilala i ga tur pa ia pi na king; ma i ga ki na king aro Ierusalem a vinun ma tika na kilala; ra iang i tinana Sebida natu i Pedaia maro Ruma. ³⁷Ma i ga pait nam i ga kaina ta ra luaina mata i ra Luluai da nam ra umana tamana dia ga pait ia. Ta kana e Nebukadnesar ra king

24 ¹Babilon i ga tut ure ra gunan, ma Ieoiakim i ga toratorom pirana a utul a kilala; namur i ga tut na varpiam ure. ²Ma ra Luluai i ga tulue ra umana loko na tarai Kaldea, ma ra umana loko na tarai Siria, ma ra umana loko na tarai Moab, ma ra umana loko na tarai Amon, ma dia ga tut ure Iuda upi diat a vakaina, da ra tinata kai ra Luluai nina i ga vaarike tai kana umana tultul a umana propet: ³I ga vuna ta ra varkurai kai ra Luluai ba go ra varmonong i ga tadav Iuda, upi da okole vue diat kan ra luaina matana, ure ra lavur kaina mangamangana kai Manase nina i ga pait ia, ⁴ma tago i ga lingire ra gapu i ra umana tena takodo; tago i ga vabuka Ierusalem ma ra gapu i ra umana tena takodo, ma ra Luluai pa i ga mainge ba na pun vue go.

⁵Ma ra umana enana papalum kai Ieoiakim, ma ra lavur magit i ga pait ia, pa di ga tumu diat vang ta ra buk na tutumu vakai ure ra umana king Iuda? ⁶Ma di ga vadiop Ieoiakim varurung ma ra umana tamana, ma Ieoiakin natuna i ga kia vue ta ra kini na king.

⁷Ma ra king Aigipto pa i ga irop mulai kan kana gunan, tago ra king Babilon i ga tar kale pa ra gunagunan parika kai ra king Aigipto, papa ra tava alir Aigipto tuk tar ta ra tava alir Oiparat.

**Di ben vavilavilau Ieoakin diat ma ra umana luluai
na gunan pi uro Babilon
(2 Tutu 36:9-10)**

⁸Ba Ieoiakin i ga laun vue a vinun ma lavutul na kilala i ga tur pa ia pi na king; ma i ga ki na king aro Ierusalem a utul a gai; ra iang i tinana Nekusta natu i Elnatan maro Ierusalem. ⁹Ma i ga pait nam i ga kaina ta ra luaina mata i ra Luluai, da ra umana tamana dia ga pait ia.

¹⁰Ta nam ra e ra tarai kai Nebukadnesar ra king Babilon dia ga tut ure Ierusalem, ma dia ga tur vartakalat bat ra pia na pal. ¹¹Ma Nebukadnesar ra king Babilon i ga tadav ra pia na pal ba kana tarai dia ga tur vartakalat bat ia; ¹²ma Ieoiakin ra king Iuda i ga irop tadav ra king Babilon, diat ma tinana, ma kana umana tultul, ma kana umana luluai, ma kana umana raprap; ma ra king Babilon i ga ben vavilavilau pa ia ta ra kilala lavutul ta kana kini na king.

¹³Ma i ga kap vue ra umana ngatngat na magit ta ra kuba i ra Luluai ma ta ra kuba i ra king, ma i ga poko gigi ra umana la na goled nina Solomon ra king Israel i ga pait ia ure ra kuba i ra Luluai, pi na ot ra tinata kai ra Luluai. ¹⁴Ma i ga ben vavilavilau ra tarai par Ierusalem, ra umana luluai na gunan ma ra umana rangrang na tutana, a vinun na arip na marmar diat, ma ra umana tena madaka ma ra umana tena papalum ta ra palariam bula; pa ta na i ga ki valili. ia kaka ra umana luveana na tarai vakuku ta ra gunagunan. ¹⁵Ma i ga ben vavilavilau Ieoiakin uro Babilon; ma tina i ra king, ma ra umana taulai kai ra king, ma kana umana raprap, ma ra umana uviana na tutana ta ra gunan, i ga ben vavilavilau diat marama Ierusalem uro Babilon. ¹⁶Ma ra king Babilon i ga ben vavilavilau a lavurua na arip na marmar na rangrang na tutana. ma ra umana tena madaka ma ra umana tena papalum ta ra palariam, tika na arip na marmar diat,, ma diat par dia ga ongor ma i ga tale diat ra vinarubu, uro Babilon.

¹⁷Ma ra king Babilon i ga vaki tika na matuana Matania pi na kia vue ta ra kini na king, ma i ga vaenana pa ra iangina upi Sedekia.

**Sedekia i ki na king
(2 Tutu 36:11-12; Iere 52:1-3a)**

¹⁸Sedekia i ga laun vue a ura vinun ma tika na kilala ba i ga tur pa ia pi na king; ma i ga ki na king aro Ierusalem a vinun ma tika na kilala; ra iang i tinana Kamutal natu i Ieremia maro Libna. ¹⁹Ma i ga pait nam i ga kaina ta ra luaina mata i ra Luluai, varogop ma ra lavur magit Ieoiakim i ga pait ia. ²⁰Tago Ierusalem ma Iuda dir ga kaina vanavana ure ra kankan kai ra Luluai, tuk ta ra bung i ga okole vue diat kan ra luaina matana; ma Sedekia i ga tut na varpam ure ra king Babilon.

Ierusalem i bura*(2 Tutu 36:13-21; Iere 52:3b-11)*

25 ¹Ma ta ra kilala lavuvat ta kana kini na king, ta ra gai a vinun ma ra bung a vinun, Nebukadnesar ra king Babilon i ga vut, diat ma kana loko na tarai na vinarubu par, upi diat a varubu ma Ierusalem, ma dia ga tur vartakalat bat ia; ma dia ga pait ra umana pal na minakila kikil ia. ²Ma di ga ki kikil ra pia na pal tuk tar ta ra kilala a vinun ma tikai ta ra kini na king kai Sedekia. ³Ta ra gai a ivat ma ta ra bung lavuvat, ra mulmulum i ga tup tuna diat ta ra pia na pal, ma ra tarai na gunan pa dia ga vatur vake mule ta magit na nian. ⁴Ma di ga rada ra liplip ta ra pia na pal; ma ra king diat ma ra tarai na vinarubu dia ga lop ta ra marum ta ra mataniolo livuan ta ra ura liplip, maravai ta ra uma kai ra king; (ma ra tarai Kaldea dia ga ki kikil ra pia na pal;) ma dia ga mur ra nga ta ra Araba. ⁵Ma ra tarai na vinarubu Kaldea dia ga korot mur ra king, ma dia ga korot mur vake ta ra pakana i tamataman marave Ieriko; ma kana tarai na vinarubu dia ga vila varbaiai kan ia. ⁶Ma dia ga kinim vake ra king, ma dia ga ben ia tadav ra king Babilon aro Ribla, ma dia ga kure. ⁷Dia ga doko ra umana natu i Sedekia ta ra luaina matana, ma dia ga luak vue ra ura kiau na mata i Sedekia, ma dia ga vi ia ma ra vinau na palariam, ma dia ga kap ia uro Babilon.

A tarai Iuda dia ki na vilavilau*(Iere 39:8-10; 52:12-30)*

⁸Ta ra gai a ilima, ta ra bung a vinun, ta ra kilala a vinun ma lavuvat ta ra kini na king kai Nebukadnesar ra king Babilon, Nebusaradan ra luluai na tarai na monamono, a tultul kai ra king Babilon, i ga pot arama Ierusalem; ⁹ma i ga tun vue ra kuba i ra Luluai, ma ra kuba i ra king; ma ra umana palpal Ierusalem par nina dia ngala, i ga tun vue diat ma ra iap. ¹⁰Ma ra tarai na vinarubu Kaldea par, nina dia ga varagur ma ra luluai na tarai na monamono, dia ga re vue ra liplip na vat kikil Ierusalem. ¹¹Ma Nebusaradan ra luluai na tarai na monamono i ga kap vavilavilau ra ibaiba na tarai dia ga ki boko ta ra pia na pal, ma diat dia ga takap tadav ra king Babilon, ma diat dia ga ki valili kan ra kor na tarai. ¹²Ma ra luluai na tarai na monamono i ga nur vue ke ra umana luveana tuna ta ra gunan upi diat a balaure ra umauma na vain ma upi diat a palum ra pia.

¹³Ma ra tarai Kaldea dia ga bubur gigi ra ura pagapaga na palariam gobol ta ra kuba i ra Luluai, ma ra umana kiki ma ra ngala na la na palariam gobol ta ra kuba i ra Luluai, ma dia ga mulue ra lavur pakana palariam gobol tana uro Babilon. ¹⁴Ma dia ga kap vue bula ra umana la, ma ra umana kakakal, ma ra umana kia, ma ra umana kulkulup, ma ra

lavur mangana la na palariam gobol nina dia ga papalum me ta ra pal i gomgom, ¹⁵ma ra umana rararangi, ma ra umana ikilik na la bula. Ma ra luluai na tarai na monamono i ga kap vue ra tabarikik di ga pait ia ma ra goled ma ra tabarikik di ga pait ia ma ra silva. ¹⁶Ma di ga mama luk valar pa ra mamat i ra palariam gobol ta ra ura pagapaga, ra ngala na la, ma ra umana kiki, nina Solomon i ga pait ia ure ra kuba i ra Luluai. ¹⁷Tika na pagapaga i ga tuluai urama varogop ma ra ivat na pokono ma ngungu, ma ra kere na palariam gobol i ga ki tana; ra kere i ga tuluai urama varogop ma ra utul a malmalikun; di ga mar kikil ra kere ma ra ubene ma ra umana goava na palariam gobol; ma ra vauruana pagapaga ma ra ubene tana i ga varogop ma go tikai.

¹⁸Ma ra luluai na tarai na monamono i ga kinim vake Seraia ra tena tinabar lualua, ma Sepania ra vauruana tena tinabar, ma ra utul a monamono ta ra matakilalat; ¹⁹ma ta diat ta ra pia na pal i ga kinim vake tika na luluai na tarai na vinarubu, ma a ilima na tutana ta diat dia ga tur ta ra luaina mata i ra king, ba di ga na tadav diat ta ra pia na pal; damana ra tena tutumu kai ra luluai na tarai na vinarubu, nina i ga pilak guve ra tarai na vinarubu, ma laptikai na vinun na tarai na gunan, nina dia ga ki ta ra pia na pal. ²⁰Ma Nebusaradan ra luluai na tarai na monamono i ga kap diat ma i ga agure pa diat tadav ra king Babilon aro Ribla. ²¹Ma ra king Babilon i ga ubu doko diat aro Ribla ta ra langun Kamat. Damana di ga ben vavilavilau vue ra tarai Iuda kan kadia gunan.

Ra tarai nina dia laun valili dia lop uro Aigipto

(Iere 40:7-9; 41:1-3)

²²Ma Nebukadnesar ra king Babilon i ga tibe Gedalia natu i Akikam natu i Sapan upi na tena varkurai ure ra tarai i ga nur vue ma dia ga ki boko ta ra langun Iuda.

²³Ma ba ra umana luluai dia ga valongore ba ra king Babilon i ga tar vaki Gedalia upi na tena varkurai, dia ga vana uro Mispa tadav Gedalia; go diat nina dia ga pot pirana ma kadia tarai, Ismael natu i Netania, ma Iokanan natu i Karea, ma Seraia natu i Tankumet ra te Netopat, ma Iasania natu i ra te Makat. ²⁴Ma Gedalia i ga vavalima pire diat ma kadia tarai, ma i ga biti ta diat: Koko avat a burut ure ra umana luluai Kaldea; avat a ki ta ra gunan, ma avat a torom tai ra king Babilon, ma na boina ure avat.

²⁵Ia kaka ta ra gai lavurua Ismael natu i Netania natu i Elisama, ta ra apik na tarai kai ra king, i ga vut, diat ma a vinun na tutana, ma dia ga ubu doko Gedalia ma ra umana te Iudaia ma ra umana te Kaldea nina dia ga ki varurung me aro Mispa. ²⁶Ma ra tarai par, ra tarai vakuku ma ra umana ngalangala, ma ra umana luluai na vinarubu, dia ga tut ma dia ga vana uro Aigipto, tago dia ga burutue ra tarai Kaldea.

Di vairop vue Ieoiakin ma di vangala kana kini aro Babilon*(Iere 52:31-34)*

²⁷Ma ba Ieoiakin ra king Iuda i ga ki na vilavilau aro Babilon a utul a vinun ma lavurua na kilala, ta ra gai a vinun ma a urua, ta ra bung a ura vinun ma lavurua ta ra gai, Evil-Merodak ra king Babilon, ta ra luaina kilala ta kana kini na king, i ga vairop vue Ieoiakin ra king Iuda kan ra pal na banubat; ²⁸ma i ga tata na varmari pirana, ma i ga vangala kana kini ta ra kini kai ra lavur king nina dia ga ki varurung me aro Babilon. ²⁹I ga kia vue nam ra umana mal nina i ga mal me ta ra pal na banubat, ma i ga ian ta ra vatar na nian kai ra king ta nam ra umana bung i ga laun boko tana; ³⁰ma ra king i ga tul vatikene tar ra tiniba pirana ta ra bungbung par, ta nam ra umana bung i ga laun boko tana.